CIIL Dictionary Series—6

BROKṢKAT-URDU-HINDI-ENGLISH DICTIONARY

N. RAMASWAMI

CENTRAL INSTITUTE OF INDIAN LANGUAGES
Manasagangotri, Mysore-570 006

BROKSKAT-URDU-HINDI-ENGLISH DICTIONARY

CENTRAL INSTITUTE OF INDIAN LANGUAGES
DICTIONARY SERIES—6

Editor
E. ANNAMALAI

Production
H. L. N. BHARATI

CIIL Dictionary Series—6

BROKSKAT-URDU-HINDI-ENGLISH DICTIONARY

N. RAMASWAMI

CENTRAL INSTITUTE OF INDIAN LANGUAGES
Manasagangotri, Mysore-570 006

FOREWORD

Tribal development in the country has been vitiated due to presupposition. It is generally taken for granted that tribals are in the periphery of Indian society and outside the Indian psyche. It is also assumed that the tribals need protection and they must be integrated into the Indian main stream.

Scholars and administrators alike believed in the 19th century that the tribals either had no language or had limited languages. It was said for example, that Sora language had only 700 words. The term 'culture of silence' came in handy to reinforce the above notion.
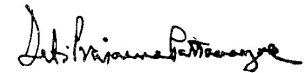
Tribal languages are neither easy nor are they incomplete. Structurally they are as complex as the known major languages of India. They express all the nuances of tribal life and are capable of expressing any aspect of modern life if put to such use.

The Central Institute of Indian Languages which has a major programme of studying tribal languages in all their psycho-social relations, has decided to produce a grammar, a dictionary, a volume of folklore and learning materials for children and adults in each language with a view to establishing bi-directional communication among the tribal and non-tribal communities.

The present *Brokskat-Urdu-Hindi-English-Dictionary* is the sixth to be published in our dictionary series. By producing Hindi and English glosses an attempt has been made to simultaneously expose the Brokskat speakers to both the official and associate official languages of the country. We hope that the non-Brokskat speakers who will have occasion to come in contact with them either in administration or for trade purposes will find the dictionary useful.

Our field workers who have worked under difficult conditions and produced such materials as this deserve commendation. I also put on record our appreciation for those who are responsible for the speedy execution of the work.

(D. P. PATTANAYAK)
Director

EDITOR'S NOTE

The tribal people in India have for long lived in isolation except to be exposed for exploitation. They have not participated to their benefit in the Socio-economic development of the country. To come out of their isolation, it is necessary for them to learn the language of the majority people around them and a number of them have done so. But this bridges the communication gap only in one way and the whole burden of building up this bridge is carried by the minority group. It is necessary, however, for developing mutual understanding and good-will, to increase bidirectional communication between the tribal people and the majority people, of the region. For this purpose, the majority people, especially those who come in contact with the tribal people for various reasons such as civil administration, security, social service, trade, etc., should learn their language. The dictionary, which forms part of the package consisting of phonetic reader, grammar and instructional materials, is prepared to help them in their learning of the tribal language.

The preparation of a dictionary in a tribal language s an important step for the codification of the language. Keeping this in view the entry in the tribal language is given in the script suggested for it. It is followed by phonemic transcription to aid pronunciation when the script is not based on Roman. The meanings are given in the language of the state where the tribal language is spoken and in English and wherever possible, also in Hindi. This will help the literate tribal people in their learning these languages. The dictionary is followed by appendices of special lexical classes in the language in some cases.

Though the dictionary is meant to be helpful for language learning, it is hoped that it will also be useful to linguists. The grammatical labels are based on the grammar of the language prepared in the Institute.

Data for the dictionary were collected in the field primarily from one informant by elicitation through the word list prepared in the Institute. They were then crosschecked with some other informants. The list of words may not be exhaustive and we are trying to evolve methods to increase the words. Comments and suggestions passed on to us will be useful to improve our future publications in this series.

E. ANNAMALAI

ACKNOWLEDGEMENT

Language data were collected primarily from Mr. Gulam Rahim, Mohammad Isa and Sri Sring Phel. Some additional data were taken from Mr. Sunam Punchoks, Gang Sring and Hassan. I am thankful to all these language consultants for their help and cooperation.

My sincere thanks are due to Mr. Noor Mohammad, Planning Commissioner, Mr. P. A. Sharma, Under Secretary for Ladakh Affairs, Mr. Vishnavi, former Under Secretary for Ladakh Affairs and other officials of Ladakh District for their cooperation and help to do the field work in Ladakh District.

I like to express my thanks to my friends Dr. K. Rangan, Mr. Iqbal, B.Sc., State Bank of India, Kargil Branch and Mr. Hameed Tanweer, B. A., B.Ed., who made my stay a pleasant one in the field.

I am thankful to Dr. D. P. Pattanayak, Director, Central Institute of Indian Languages, for his encouragement and guidance throughout this work.

I am grateful to Dr. E. Annamalai, Deputy Director, Central Institute of Indian Languages, for his guidance and comments on the earlier version of the manuscript.

Dr. R. A. Singh, edited the Hindi meaning given by the author. He also proof read the whole dictionary. I am thankful to him for his help to improve the quality of this dictionary.

I am thankful to Prof. Salim Tammanai for writing the Urdu entries in the dictionary. I thank Mr. Zaidi, who helped in revising the Urdu entries. I thank Mr. Mohammad Abdulla Shariff who scribed the Urdu entries neatly.

I thank Mr. Nagesh who typed neatly the phonemic, Hindi and English entries.

I am thankful to Dr. M. S. Thirumalai for his encouragement and help in bringing out this dictionary.

Lastly I thank all the staff of the press of the Central Institute of Indian Languages, who saw the dictionary through the press.

N. RAMASWAMI

INTRODUCTION

Brokskat (Brok 'rock'; Skat 'language') is a member of Shina sub-group of languages of Dardic group which belongs to the Indian Branch of the Indo-Iranian languages. The Shina languages of Dardic group are spoken in Gilgit, Gurez, Chilas, Kargil, Dras, the Indus valley and Swat Kohistan.

The Brokskat speaking villages are amidst the Balti speaking and Ladakhi speaking villages. Those villages which are adjacent to the Balti speaking villages have bilinguals in Balti and those adjacent to the Ladakhi speaking villages have bilinguals in Ladakhi.

The Brokskat speakers are called Brokpas and are mostly Buddhists. Some follow Islam. The Muslims among the Brokpas are recent converts. According to census, the total population was 544 in 1961. According to the speakers, the present population may be around 2000.

The Brokpas know Urdu, the official language of the State apart from the local languages such as Purki (Balti) and Ladakhi. Urdu is taught in the primary schools. Brokskat has borrowed words from these languages.

The dictionary has 1700 words approximately. Though words in Brokskat have from one to seven syllables, words with two syllables are more common.

There are about 870 nouns and 500 verbs in the dictionary. The verbs which end in $t^h$is are always transitive. The verbs which end in dis, bus and is may be used either as transitive or as intransitive. Brokskat has many polysemic words.

Brokskat words are given in Perso-Arabic script which is the script of the State language with necessary modifications. The meanings are given in Urdu, the official language of the State, in Hindi and English, the official and associate official language of the Union. It is hoped that the dictionary will be helpful for Brokskat speakers to learn these languages.

The words are given in phonemic script to aid pronunciation and also to make the dictionary useful to linguists.

This multilingual dictionary has five columns. They are Brokskat in Perso-Arabic script, in phonemic script with grammatical information, meaning in Urdu, meaning in Hindi and meaning in English.

The Urdu meanings were given based on Hindi meanings by Prof. Salim Tammanai who is also a popular writer in Urdu (Dakhini). They were checked by Mr. Zaidi, NRLC, Patiala and scribed by Sri Mohammad Abdulla Shariff. Hindi meanings are given by the author, which were edited by Dr. R. A. Singh, CIIL, Mysore.

The words have been arranged according to the alphabetical order of Perso-Arabic. The order is given below:

Vowels

a	a:	i	i:	u	u:	o	o:	e	e:
اَ	آ	اِ	ای	اُ	او	او	او	اے	اے

Consonants

b	p	p^h	ṯ	$ṯ^h$	ṭ	$ṭ^h$	j	č
ب	پ	پھ	ت	تھ	ٹ	ٹھ	ج	چ

$č^h$	c	x	ḏ	d	R	z	ž	ẓ	s
چھ	ج	خ	ڈ	ڈ	ر	ز	ژ	ض	س

š	ṣ	γ	f	q	k	k^h	g	l
ش	ص	غ	ف	ق	ک	کھ	گ	ل

m	n	ŋ	v	h	y
م	ن	نٗ	و	ہ	ے

In Urdu the final vowels are always written long but pronounced short. But in Brokskat since the word final vowels are phonemically short (phonetically half-long), they are written with the symbols for the short vowel.

The symbol for /u/ in Urdu is not uniform. The symbol stands for the values of /u/ as well as for /vu/. In Brokskat it is written with, ۇ above the symbol for the preceding sound.

Urdu has no symbol for the vowels /e/ and /o/ and the suggested symbols for Brokskat are ٮے and ۇ respectively.

The consonants / c, ṣ, ẓ and ŋ / have no symbols in Urdu writing system and the suggested symbols are ج, ص, ض and نٗ respectively. The symbol for /ŋ/

will have three different shapes in the initial position as the symbols for / p, b, t̲, t and n/.

Though the dictionary does not give citations it is not a glossary as it gives grammatical labels, pronunciation cue and definition of meanings in three languages.

A few words in this language are culturally specific to the Buddhists or the Muslims of the community. There are thus lexical pairs correlating with the two religious groups. They are given below.

Buddhists	**Muslims**	**Gloss**
bo	ba:ce	'father's brother'
č^{h}os	qom	'religion'
yat̲o	ŋiriŋ	'friend'
ja:li	zya:Rat̲	'pilgrim'
šakp^{h}ul	p^{h}yaq	'prayer'
ṣuŋa	t̲abis	'sacred thread'
gonpa	maži:t̲	'place of worship'
ŋyalabacen	gaRi:b	'poor'
manepanmet̲^{h}is	d̲ovaRa:zis	'worship'

This list is not exhaustive. It may be seen that the lexical difference in some cases like the words for poor and place of worship are not due to the cultural or religious differences directly but due to the fact, the Muslim Brokpas have more borrowings from Urdu. The lexical differences need further study.

The following are the gremmatical labels used in the dictionary :

N	Noun
V	Verb
Adj.	Adjective
Adv.	Adverb
Pro.	Pronoun
Conj.	Conjunction
P.p.	Post Position

Brokpas do not have either folksongs or folk tales of their own. However, Brokpas sing Ladakhi folk songs without understanding their meaning. With great difficulty I asked Mr. Gulam Rahim, my informant to translate the popular story 'The monkey and the crocodile' into Brokskat. This is the only text which I collected to include in the grammar. I collected two folk songs, which I discovered later as translation of Ladakhi folk songs.

Lastly a few words about my informants and data collection. The data were collected primarily from three informants. They are Sri Gulam Rahim, Sri Mohammad Isa and Sri Sring Phel. The first two are educated upto 8th standard and are working in the State Government.

The third informant Sri Sring Phel is an uneducated person. All the informants know Purki (Balti), Ladakhi and Urdu apart from their mother tongue, Brokskat.

Sri Mohammad Isa is from the village Silmon and he is 22 years old. Sri Gulam Rahim is from the village Garkhon and he is 26 years old. Sri Sring Phel is from the village Darchiks and he is 32 years old.

Sri Sring Phel is a Buddhist and Sri Mohammad Isa s a Muslim. Sri Gulam Rahim is also a Muslim. How-evar, Sri Rahim converted to Islam very recently and all his relatives are still Buddhists. His language has less borrowings from Urdu compared to the language of Sri Isa. The grammar of this language and the dictionary is mainly based on the data collected from Sri Gulam Rahim.

Knowledge of English of my informants is very limited. I collected the data through my limited knowledge of Hindi and through an interpreter, Mr Hameed Thanveer, who knows English, Urdu and Kashmiri apart from his mother tongue Purki. However, the data collected from my infromants were checked from other speakers also.

References :

Ramaswami, N. 1975. *Brokskat Phonetic Reader.* Central Institute of Indian Languages, Mysore-6

Ramaswami, N. 1982. *Brokskat Grammar.* Central Institute of Indian Languages, Mysore-6

1	2	3	4	5
ابونی	**aboni** *adv.*	نزدیک ۔ قریب ۔ پاس	नज़दीक, पास	near
ابونی دس	**abonidis** *v.*	محبت کرنا	प्यार करना	love
ابرق	**abRaq** *n.*	ابرک	अबरख	mica
اخبار	**absar** *n.*	افسر	अधिकारी	officer
اپیل	**api : l** *v.*	اپیل	अपील करना	appeal
اپسس	**apsus** *adj.*	دکھی	दु:खी	sorry
اٹسی ٹاق تھس	**atṣita : qt^{h}is** *v.*	پلک مارنا	पलक मारना	wink
اچانک	**ač^{h}a:nak** *adv.*	اچانک	अचानक	suddenly
اخون	**ax̣on** *n.*	ماہر ۔ عالم ۔ مرشد ۔ معلم ۔ استاد	आचार्य	preceptor
اداپ	**ada:p** *n.*	صحت یاب	फिर सेप्राप्ति	recover
ارکس تھس	**aRakast^{h}is** *v.*	آرے سے کاٹنا	और से काटना	saw
آرس	**aRis** *v.*	حاصل کرنا ۔ پانا	लाना, पाना	to get, to fetch

1	2	3	4	5
اثرو	**aẓu** *po.p*	اندر	अन्दर	in
آزادی	**aza:d̲i** *n.*	آزادی	स्वतंत्रता	freedom
آزوایس	**a:ẓo:yis** *v.*	پانی برسنا	पानी बरसना	to rain
اسمبلی	**asambli** *n.*	انجمن۔ مجلس۔ اسمبلی	सभा	assembly
اَسی	**asi** *pro.*	ہم	हम	we
اَسِبُن	**asibun** *n.*	اپنا وطن	स्वदेश	native land
اسیرا	**asi:Ra** *pro.*	ہم کو	हमको	us
اَسو	**aso** *pro.*	ہمارا	हमारा	our
اَستونگس	**aṣtu:ŋṣ** *adj.*	اٹھارہ	अठारह	eighteen
اَہمس	**aɣames** *adj.*	امیر۔ شریف	शरीफ़, अमीर	wealthy, noble
اہم چیند	**aɣamjand̲** *adj.*	سُست	सुस्त, आलसी	lazy
اَہن	**aɣan** *n.*	دہی	दही	curd

1	2	3	4	5
اگاس	**aγa:s** *n.*	گھاس	घास	grass
اَکَل چن	**akəlčan** *adj.*	طریقہ۔ ڈھنگ	बुद्धिमान, चतुर	wise
آکُس	**akus** *v.*	کھُرچنا	खुरचना	scrape
آلَنُتا	**alanta** *adj.*	اِتنا	इतना	this much
النتاگایک	**alantaγayk** *adj.*	اُتنا	उतना	so much
الاچی	**ala:či** *n.*	الائچی	इलायची	cardamom
الی ژنہالِس	**aližis** *v.*	کھینچنا	खींचना	to pull out, to drag
الی ژِس	**aližinaxalis** *v.*	چالبازی کرنا	चालबाज़ी करना, लुकाछिपी करना	dodge (move out of path of something)
الوّ	**alo** *n.*	متھانی	मथानी	churning stick
امانت چِرِس	**ama:natč^{h} iRis** *v.*	بھروسا کرنا	विश्वास करना	believe
آمیر	**ami:R** *adj.*	امیر۔ مالدار	अमीर, धनी	rich
امیرسِش	**ami:šis** *v.*	بھول جانا	भूल जाना	forget

1	2	3	4	5
انوژبایس	**anožebayis** *v.*	انڈا دینا	अण्डा देना	lay (an egg)
آنچار	**aŋča:R** *n.*	اچار	अचार	pickle
انگارُژک	**aŋga:Ružaq** *n.*	منگل	मंगलवार	Tuesday
آہی ہادو	**ayixa:do** *n.*	بھکاری۔ فقیر	भिखारी	beggar
آیےہَسُ	**ayexus** *v.*	بھیک مانگنا	भीख माँगना	to beg
آبِ زم زم	**a:bezamzam** *n.*	آبِ زم زم	उजू करने का पवित्र जल	holy water
آپی	**a:pi** *adj.*	کچھ	कुछ	some
آپش	**a:pš** *n.*	گھوڑا	घोड़ा	horse
آٹی	**a:tti** *n.*	ہڈی	हड्डी	bone
آٹرزا	**a:ttiRza** *n.*	ہڈی کا ڈھانچہ	अस्थिपंजर	skeleton
آہٹی	**a:t^{h}i** *n.*	ناخن	नाखून	nail
آوتژک	**a:ditžaq** *n.*	اتوار	इतवार	Sunday

1	2	3	4	5
آرام	**a:Ra:m** *adj.*	آسان	आसान	easy
آرستِس	**a:Ris$\underline{t}^h$is** *v.*	مویشی پالنا	पशु पालना	tender (an animal)
آضوُ	**a:z̨o:** *n.*	برف	बरफ़	ice, snow
آش	**a:š** *n.*	آج	आज	today
آش بون	**a:šboŋ** *adv.*	آج تک	आज तक	till today
آض	**a:ṣ** *n.*	چیتا	चीता	leopard
آضوُ	**a:ṣo** *n.*	آنسو	आँसू	tear
آضٹ	**a:ṣt** *adj.*	آٹھ	आठ	eight
آلو	**a:lu** *n.*	آلو	आलू	potato
آلے	**a:le** *adj.*	نزدیک	नजदीक	near
آم	**a:m** *n.*	آم	आम	mango
آوُ	**a:v** *n.*	بکری	बकरी	she goat

1	2	3	4	5
آیس	**a:yis** *v.*	کافی ہونا	काफी होना	to abound
آئے	**a:ye** *n.*	ماں	माँ	mother
آئے بو	**a:yebo** *n.*	والدین	माँ बाप	parents
اِسْتِرِتِس	**is$\underline{t}$iRit^{h}is** *v.*	دبانا	इस्तिरी करना	iron (clothes)
استفاتس	**is$\underline{t}$ifa$\underline{t}^{h}$is** *v.*	استعفا	त्याग पत्र देना, इस्तीफ़ा देना	resign
ایماندار	**ima:n$\underline{d}$a:R** *adj.*	امانت دار	ईमानदार	honest
امداد تِس	**im$\underline{d}$a:$\underline{d}\underline{t}^{h}$is** *v.*	احتیاط کرنا۔ نگرانی کرنا۔ خبرگیری کرنا	देखभाल काना	take care of
انس پک ٹر	**inispektaR** *n.*	جانچ کرنا	निरीक्षक	inspector
انجن	**inɟan** *n.*	آلہ ۔ پرزہ	यंत्र	engine
ایابیا بیَل	**iyabyabayal** *adv.*	بار بار	बार बार	again and again
ایدِس	**i:$\underline{d}$is** *v.*	ماننا ۔ تسلیم کرنا ۔ قبول کرنا	अनुमति देना	allow
اسینگ	**i:ŋ** *n.*	مسکراہٹ	मुस्कान	smile

1	2	3	4	5
اینگ بُس	**i:ŋbus** *v.*	مسکرانا	मुस्कराना	smile
اُپِس	**upis** *v.*	ہوا کی طرح پھونکنا	हवा की तरह बहना	blow (as a wind)
—	**upis** *v.*	اڑنا	(चिड़िया की तरह) उड़ना	fly (as a bird)
اُتِس	**uṯ^{h}is** *v.*	کھڑا ہونا	खड़ा होना	get up
اُترایِس	**uṯRayis** *n.*	جاگنا	जागना	awakening
اُتُس	**uṯus** *v.*	پھاندنا۔ کودنا۔ پار کرنا	पार करना, फांदना	jump across
اُچُس	**učus** *v.*	اٹھانا	(नीचे से) उठाना	pick up (off ground)
اُرپوتِس	**uRpoṯ^{h}is** *v.*	جلدی کرنا	जल्दी करना	hurry
اُستاد	**usṯa:ṯ** *n.*	استاد	अध्यापक, गुरु	teacher
اُل	**ul** *n.*	غار	गुफा	cave
اُلار	**ula:R** *n.*	چوٹی	चोटी, वेणी	plait
اُلارس	**ula:Ris** *v.*	بُننا	बुनना, बांधना	tie (make a net), knit

1	2	3	4	5
اُنس	**unis** *n.*	رات کا کھانا	रात का भोजन	dinner
—	**unis** *v.*	کھولنا	खिलाना	feed
—	**unis** *v.*	کھلانا	खोलना	open
اُنس موچاہِ	**unismoč^{h}ʌyi** *n.*	چابی	चाभी	key
اُن	**uŋ** *adv.*	اور ۔ پھر	और, फिर	again
اُوزِ	**u:zi** *n.*	منہ	मुँह	mouth
اوزِ رازِس	**u:ziRa:zis** *v.*	دھمکانا ۔ جھڑکنا ۔ کھڑکنا	दोष लगाना, झिड़कना	scold, condemn
اُؤلوٗ	**u:lo:** *n.*	موسم بہار ۔ چشمہ ۔ سوتا	वसन्त ऋतु	spring
اُوما	**u:ma** *n.*	آٹا	आटा	flour
اُون	**u:n** *n.*	ایک چکنا درخت	चिकनी, एक पेड़	(cikni) a kind of tree
اُون تاسِک دس	**u:nta:sikdis** *v.*	مسالا ڈالنا ۔ بگھارنا	छौंकना	season (add spice)
اُون جُگ	**u:ŋyuk** *n.*	چہرہ	चेहरा	face

1	2	3	4	5
اون اِسک	**u:ŋski** *adv.*	پھر۔ تب	फिर, तब	then
ورجَن	**oRƷan** *n.*	دودھ	दूध	milk
وسن پرس	**ospRis** *n.*	بالائی ۔ ملائی	मलाई	cream
اقیو	**oqpo** *odj.*	دوسرا	दूसरा	other
انو	**ono** *n.*	تکیہ	तकिया	pillow
اونے	**one** *v.*	کھولنا	खोलना	open
اوٹ	**o:t** *n.*	ووٹ، ووٹ کا حق	मतदान	vote
اوٹھی	**o:tʰi** *n.*	ہونٹ	ओठ	lip
اوص	**o:ṣ** *n.*	ہوا	वायु, हवा	wind
اے	**e** *v.*	آنا	आना, बुलाना	come, to call a man
اے رِرَا رَرز	**eRiReRa:zis** *v.*	خوشامد کرنا	खुशामद करना	flatter
اشارَتِس	**eša:Ra:tʰis** *v.*	اشارہ کرنا۔	संकेत देना	signal

1	2	3	4	5
اے بے توگا	**e:beto:ga** *adv.*	کسی طرح	किसी प्रकार	somehow
اے تھس	**e:t^{h}is** *v.*	بُلانا	बुलाना	call (ask a person to come)
اے رازِتو	**e:RaRa:zito:** *conj.*	کیوں کہ	क्योंकि	because
اے رازس گتو	**e:RaRa:sisgoto** *conj.*	چوں کہ	चूंकि	since
ایک	**e:k** *adj.*	ایک	एक	one
اے کِک	**e:kik**	کوئی	कोई	some one
ایک تھس	**e:kt^{h}is** *v.*	جمع کرنا یا ہونا	1. जमा करना या होना, 2. एक करना।	unite collect
ایک سِیرو	**e:ksiRo** *n.*	اکہرا	इकहरा	single fold
اے گنا شُنِس نگ	**e:gana:šunisig** *adj.*	بے وقوف	मूर्ख	foolish
اے گانش	**e:ganeš** *neg.*	کچھ نہیں	कुछ नही	nothing
برانڈے	**baRa:nde** *n.*	برآمدہ	बरामदा	verandah
برو	**baRo** *n.*	شوہر	पति	husband

1	2	3	4	5
برونش	**baRoneš** *n.*	بیوہ	विधवा	widow
بربن	**baRban** *n.*	کھڑکی	खिड़की	window
بَسُن	**basun** *n.*	گرمی کا موسم	गरमी का मौसम	summer
بَک شَت	**bakšat̲** *n.*	بچھڑا	बछिया	calf (she)
بقابند	**baqaband̲** *n.*	باغ	बाग	gardan
بقابنداسکس	**baqaband̲skis** *v.*	پہرہ دینا	पहरा देना	watch
بق بق تِس	**baqbaqt̲^{h}is** *v.*	رگڑ کر چور کرنا	रगड़ कर चूर करना, कसना	grate
بق پو	**baqpo** *n.*	دُلہا	दूल्हा	bridegroom
بقمو	**baqmo** *n.*	دلہن	दुलहिन	bride
بلانگس ازگس تھِس	**bala:ŋszgust̲^{h}is** *v.*	رینگنا	रेंगना	crawl
بَلِش	**bališ** *n.*	چٹنی	चटनी	sauce
بَلبُل	**balbul** *n.*	شام	सायंकाल, शाम	evening

1	2	3	4	5
بلٹن	**baltin** *n.*	بالٹی	बालटी	bucket
بم	**bam** *n.*	بم کا گولا	बम गोला	bomb
بمو	**bamo** *n.*	کہرا	कुहरा	mist
بمبا	**bamba** *n.*	گھی کا چراغ	घी का दीया	ghee lamp
بنگوبِ	**bango:bi** *n.*	کرم کلّہ	बन्द गोभी	cabbage
بن دِس	**baŋdis** *v.*	دوڑنا	दौड़ना	run
بنگز دُر	**baŋzdur** *n.*	دوڑ	दौड़	race
بنگز ڈُردس	**baŋzduRdis** *v.*	تیز دوڑنا	तेज़ दौड़ना	race (engage in a contest)
بنگمی یاٹُ	**baŋmiya:to** *n.*	دائی ۔ دایہ	दाई	midwife
بنگ اُرچِرِس	**baŋvuRč^{h}iRis** *v.*	سُنّت کرنا ۔ ختنہ کرنا	सुन्नत करना	circumcise
بِہِث	**bahis** *v.*	جوتنا ۔ کھیتی کرنا	जोतना, खेती करना	plough, cultivate
بِہیث	**bahi:s** *v.*	بیج بونا	बीज बोना	sow (seed)

1	2	3	4	5
بیان تِس	**baya:nṯ^{h}is** *v.*	بیان کرنا	बयान करना	describe
بَیِ	**bayi** *adv.*	مہربانی سے	कृपया	please
بَیِس	**bayis** *v.*	رُکنا	रुकना	stay, sit, live
باچے	**ba:ce** *n.*	تایا۔ چچا	ताऊ, चाचा, काका	father's brother
بادام	**ba:ḏa:m** *n.*	بادام	बादाम	almond
باری	**ba:Ri** *n.*	جھیل	झील	lake
بارِ	**ba:R** *n.*	پہاڑی نالہ	पहाड़ी नाला	stream from the top of the mountain
باقل	**ba:qul** *n.*	سفید بال	सफेद बाल	grey hair
بلوص	**baloṣ** *n.*	پتھر کا مرتبان	पथरी	pot made of stone
بامر	**ba:miR** *n.*	پجاری	पुरोहित	priest
بیوُ	**ba:yo** *n.*	بھائی	भाई	brother
بی	**bi** *n.*	بیج	बीज	seed

1	2	3	4	5
بتاراس	**bit̲^{h}a:yis** *v.*	روکنا	रोकना	check
بجلی	**biʒ li** *n.*	بجلی	बिजली	lightning
بِرِس	**biRis** *v.*	اُبلنا۔ اُبالنا	उबलना, उबालना	boil
بِشا	**biša** *adj.*	بیس	बीस	twenty
بستراش	**bišida:ṣ** *adj.*	تیس	तीस	thirty
بِلو	**bilu** *n.*	بلّی	बिल्ली	cat
بل جونس	**bilčoŋs** *n.*	مویشی۔ جانور	जानवर, पशु	animal
بل دُم	**bild̲um** *adj.*	خاموش	खामोश, शांत	quite
بنِدِس	**binid̲is** *v.*	بکھیرنا۔ منتشر کرنا	छिटकाना, छितराना	scatter
بِہِس	**bihis** *v.*	چلّا اٹھنا	चिल्ला उठना	scream
بہی دِس	**bihid̲is** *v.*	ڈرنا	डरना	fear
بی دِس	**bi:d̲is** *v.*	جانے دینا	जाने देना	let go

1	2	3	4	5
بُرُص	**buRuṣ** *n.*	برش	बुरुश	brush
بُس	**bus** *v.*	ہونا	होना	become
بُصم	**buṣum** *n.*	آرام	आराम	rest
بُصمِدِس	**buṣumd̲is** *v.*	آرام کرنا	आराम करना	rest
بَس کیاتِس	**buskya:t̲^{h}is** *v.*	ڈھکنا اوڑھنا	ढकना, ओढ़ना	wrap up
بَلن دِس	**bulund̲is** *v.*	چکانا	चुकाना	repay (loan)
بُن	**bun** *n.*	گاؤں	गाँव	village
بُوٹ	**bu:t** *n.*	جوتا	बूट-जूता	boot
بُوڈیش	**bu:d̲e:ṣ** *adj.*	بارہ	बारह	twelve
بُوسُناتِس	**bu:suna:t̲^{h}is** *v.*	للکارنا ۔ خاطر میں نہ لانا	ललकारना, उपेक्षा करना, नकारना	defy
بُشِس	**bu:šis** *v.*	چہچہانا	चहचहाना	chirp
بُوکی	**bu:ki** *prep.*	خلاف	खिलाफ़, विरुद्ध	against

1	2	3	4	5
بوکِتس	**bu:kit̲**^{h}**is** *v.*	بد دعا	शाप	curse
بوم برِک	**bu:mbaRik** *n.*	دعا	आशीष	blessing
بوم برِک تِس	**bu:mbaRikt̲**^{h}**is** *v.*	دعا دینا	आशीष देना	bless, greet
بُونس	**bu:nis** *v.*	باندھنا	बाँधना	bind, attach
بوشِس	**bu:šis** *v.*	گانا ۔ گرجنا ۔ بھونکنا ۔ پھٹکارنا	1. गाना, 2. गरजना 3. भूँकना, 4. फुफकारना	sing (as a bird) roar, bark, hiss
بو	**bo** *v.*	جانا	जाना	go
بو	**bo** *n.*	باپ ۔ تایا ۔ چچا ۔ سسر ۔ خالو	1. पिता 2. चाचा, ताऊ 3. ससुर 4. मौसा	1. father 2. father's brother 3. father-in-law 4. mother's sister's husband
بوتل	**bot̲ol** *n.*	بوتل ۔ شیشی	बोतल	bottle
بدوژق	**bod̲užaq** *n.*	بدھوار ۔ چہارشنبہ	बुधवार	Wednesday
بول بول	**bolbol** *n.*	امن	शान्ति	peace
بنو	**bono** *adj.*	بڑا	बड़ा	big

1	2	3	4	5
بونوبس	**bonobus** *v.*	ڈینگ ۔ ہانکنا	डींग हाँकना	boast
بونوگلی	**bonoguli** *n.*	انگوٹھا	अँगूठा	thumb
بونگ	**boŋ** *n.*	گدھا	गधा	donkey
بوہاس تِس	**bo:hst̲^{h}is** *v.*	دھکا دینا ۔ ڈھکیلنا	धक्का देना, ढकेलना	push
بے تِس	**bet̲^{h}is** *v.*	منظور کرنا	मंजूर करना अनुमोदित करना	approve
بتو	**bet̲o** *n.*	بچھڑا	बछड़ा	calf
بے تس	**bet̲t̲^{h}is** *v.*	راضی ہونا۔ مستحکم کرنا	राज़ी होना, स्वीकार करना	agree, confirm
بے چِس	**bečis** *v.*	بھیجنا	भेजना	send (a person), send (someing to somebody)
بدے	**bed̲e** *adj.*	اور زیادہ	और अधिक	more
برے	**beRe** *adj.*	پورا	पूरा	full
بے عزت	**bezat** *v.*	بے عزت کرنا	अपमानित करना	insult

1	2	3	4	5
بےسربیاإس	**besaRbyayis** *v.*	سفرکرنا	सफर करना, यात्रा करना	travel
بے وقوف	**bequp** *adj.*	بے وقوف	बेवकूफ, मूर्ख	stupid
بل دنگ	**beldaŋ** *n.*	شام	सायंकाल, गोधूलि	evening time before nine O' clock
بے مان	**bema:n** *adj.*	بے ایمان	बेईमान	dishonest
بے نے	**bene** *adv.*	باہر	बाहर	out
بینگن	**beŋgan** *n.*	بینگن	बैंगन	brinjal
بہش	**behes** *n.*	بہشت - جنّت	स्वर्ग	heaven
بے چِس	**be:č^{h}is**	خریدنا	खरीदना	buy
بے دِبُس	**be:debus** *v.*	بڑھنا - بڑھانا	बढ़ना, बढ़ाना	increase
برک	**bRak** *n.*	چٹان	चट्टान	big stone
برک چھنگ گیل موبوژش	**bRakč^{h}anRgyalmo bu:šis** *v.*	صدائے بازگشت	प्रतिध्वनि, अनुगूँज	echo

1	2	3	4	5
برس	bRas *n.*	چاول	चावल	rice
براک براک تیس	bRa:kbRa:kṯ^{h}is *v.*	بولنا۔ بات کرنا	बोलना, बात करना	talk, converse
بُرم پا	bRumpa *n.*	چیچک	चेचक	small pox
برے	bRe *n.*	ناپ کا ایک برتن جسمیں دستہ لگا ہو	माप का एक बर्तन जिसमें हत्था लगा हो	measuring vessel with handle
برے سپ ژق	bResput̠ žaq *n.*	جمعرات	गुरुवार	Thursday
بی یپو	byapo *n.*	مرغا	मुर्गा	cock
بیافرونالس	byafRunax̣alis *v.*	انڈا سینا	अंडा सेना	brood (as a hen)
بیالن	byalun *n.*	سارس	सारस	crane
بیامو	byamo *n.*	مرغی	मुर्गी	hen
بیانا	byana *n.*	سوپ۔ شوربا	रसा	soup
بیارِبل	bya:Ribel *v.*	چپکنا	चिपकना	cling to
بیومی	byumi *n.*	جھاڑو	बढ़नी, झाड़ू	broom

1	2	3	4	5
بیو	**byo** *n.*	بیٹا۔ بھتیجا۔ لڑکا	1. पुत्र 2. भतीजा 3. लड़का	1. son 2. brother's son 3. boy
پٹّی	**patti** *n.*	زخم کی پٹّی	घाव की पट्टी	bandage
پرار	**paRa:R** *adv.*	آر پار	आरपार	that side, across
پری	**paRi** *adv.*	وہاں	वहाँ	there
پردہ	**paRda** *n.*	پردہ	पर्दा	curtain
پژلو	**pažulo** *n.*	گڈریا	गड़ेरिया	shepherd
پغم	**paɣam** *n.*	ٹماٹر	टमाटर	tomato
پقو	**paqo** *adj.*	پکا ہوا	पका हुआ	cooked
پقیرب اِس	**paqe:Rbays** *n.*	کٹیا۔ حجرہ۔ مٹھ۔ خانقاہ	कुटिया	hermitage
پقپو	**paqbu** *n.*	اینٹ	ईंटा राजगीर	brick, mason
پکّاتس	**pakkaṯʰis** *v.*	پکّا کرنا	थिराना, जमना	settle (out of liquid)

1	2	3	4	5
پَلا	**pala** *n.*	سیب	सेब	apple
پلارِس	**pala:Ris** *v.*	مٹا دینا	मिटा देना	to erase
پلٹِس	**paltis** *v.*	باہر کھینچنا	बाहर खींचना	take down, pull out
پل رارِس	**palRa:Ris** *v.*	کھینچنا	खींचना	drag
پلکی	**palki** *n.*	پالکی	पालकी, स्टेचर	palanquin, stretcher
پانی	**pani** *n.*	پتّا	पत्ती	leaf
پن ویش	**pande:š** *n.*	پندرہ	पंद्रह	fifteen
پہل چوکس	**pahalcoks** *n.*	پاگل پن	पागलपन	insanity
پَے اِس	**payis** *v.*	بجانا	बजाना	play (stringed instrument), blow (horn) (flute)
پَیُو	**payu** *n.*	نمک	नमक	salt
پیوس کِس	**payuskis** *v.*	مزہ پانا - مزا لینا	स्वाद पाना/लेना	taste (sense flavor)

1	2	3	4	5
پاتی	**pa:ṯi** *n.*	پیالہ	प्याला	cup
پاچِش	**pa:čis** *v.*	پکنا	पकना	ripe
پاشوچرِش	**pa:žoč^{h}iRis** *v.*	بچانا	बचाना	save
پاش	**pa:ṣ** *n.*	اُون	ऊन	wool
پالِش ٹھِس	**pa:lišṯ^{h}is** *v.*	رگڑ کر چمکانا	रगड़ कर चमकाना	polish
پاوُ	**pa:v** *adj.*	چوتھائی حصّہ	चौथाई भाग	quarter
پاے چرِس	**pa:yč^{h}aRis** *v.*	گھاس چرنا	घास चरना	graze (as cattle)
پی	**pi** *v.*	پینا	1. पीना 2. तम्बाकू पीना	1. drink 2. smoke
پٹا اِس	**pita:yis** *v.*	تمباکو پینا	तोड़ना	break
پِرِس	**piRis** *v.*	بھرنا	भरना	fill
پشا اِس	**pišayis** *v.*	راستہ دکھانا	रास्ता दिखाना	lead (a person), show
پمپا	**pimpa** *n.*	عضلہ ۔ پٹھا	पेशी	muscle

1	2	3	4	5
پناںگ ترابشو	**pina:ŋṯRa:bišu** *n.*	پچاس	पचास	fifty
پناںگ چاربشو	**pina:ŋč^{h}a:Rbišu** *n.*	ستّر	सत्तर	seventy
پناںگ شیو	**pina:ŋšyo** *n.*	نوّے	नब्बे	ninety
پیس	**pi:s** *v.*	جکڑنا	जकड़ना	grip (hold firmly)
پیسس من	**pi:susman** *n.*	میل ۔ ملاوٹ	मेल, मिलावट	mixture
پٹناتِس	**putuna:ṯ^{h}is** *v.*	پیچھا کرنا	पीछा करना	chase
پٹ نخاسِس	**putunaẋa:sis** *v.*	پھوٹنا	अंकुरित होना	germinate
پُٹ ناؤ	**putuna:v** *adv.*	پیچھے ۔ بعد میں	पीछे, बाद में	after
پُژس	**puzis** *v.*	پیسنا	पीसना	grind (grain)
پُسل ہرس تِس	**pusulhaRasṯ^{h}is** *v.*	تباہ کرنا ۔ برباد کرنا ۔ بیکار کرنا	बर्बाद करना, नष्ट करना	waste
پُشل	**pušil** *n.*	پھول ۔ بہار	फूल	bloom
پُلا	**pula** *n.*	مقامی یا دیسی جوتا	देशी जूता	shoe (local made)

1	2	3	4	5
پلِس	**pulis** *n.*	پولس	पुलिस	police
پُن	**pun** *n.*	سڑک	सड़क	road
پنارِس	**puna:Ris** *v.*	لبھانا	लुभाना	seduce
پنِس	**punis** *v.*	سواری کرنا	सवारी करना	ride (in or on)
پن پشَااِس	**punpišayis** *v.*	راستہ دکھانا	रास्ता दिखाना	guide (show the way to)
پن اِس	**puŋʒis** *v.*	شکم سیر کرنا	तृप्त करना	satiate
پُنس	**puŋs** *n.*	پانچ	पाँच	five
پوٹو	**pu:tu** *p. p.*	پیچھے ۔ بعد میں	पीछे, बाद में	behind
پوصو	**pu:ṣo** *n.*	پھول	फूल	flower
پوصوچِرس	**pu:ṣočʰiRis** *v.*	کاتنا	कातना	spin
پو	**po** *n.*	حصّہ	भाग	part
پوٹھی	**po:tʰi** *n.*	پوتی	पोती	grand daughter

1	2	3	4	5
پوٹھو	**po:tʰo** *n.*	پوتا	पोता	grand son
پوسُو	**poso** *adj.*	مغرور	स्वाभिमानी, घमंडी	proud
پولو	**polo** *n.*	گیند	गेंद, गोली	ball
پے	**pe** *n.*	زمین ۔ مٹی	जमीन, मिट्टी	earth, clay
پے رَت	**peRet̲** *adj.*	پورا	पूरा	full
پے رن	**peRen** *n.*	قمیص	समीज	long shirt worn by lady
پےنے	**pene** *n.*	پیسہ ۔ دولت	पैसा, दौलत	pice, money
پنسل	**pensil** *n.*	پنسل	पेंसिल	pencil
پن شنص	**pens̩iŋ** *n.*	تنہائی۔ کنج عزلت ۔ وظیفہ یاب	अवकाश ग्रहण	retirement
پے پے	**pe:pe** *n.*	پھوپی ۔ ممانی	1. फूफी 2. बुआ	1. father's sister 2. mother's brother's wife
پیغمبر	**pe:ɣambaR** *n.*	نبی ۔ رسول ۔ پیغمبر	पैगंबर	prophet

1	2	3	4	5
پتی رِس	**phat̲iRis** *v.*	گھومنا۔ گھیرنا	घूमना, घेरना	turn; wander, surround
پتی ریارازِس	**phat̲iRyaRa:zis** *v.*	دُہرانا	दोहराना	repeat
پتی ریوایس	**p^hat̲iRyoyis** *v.*	اُچھلنا	उछलना	bounce, rebound
پٹور	**p^hatoR** *n.*	سوکھی۔ خوبانی	सूखी खुबानी	dried khobani fruit
پٹورو	**p^hatoRo** *adj.*	موٹا۔ کھردرا	मोटा, खुरदरा	coarse (clothes)
پٹ کھری	**p^hatkaRi** *n.*	پھٹکری	फिटकिरी	alum
پٹھا	**p^hat^{h}a** *n.*	گنجا	गंजा	bald
پھاق	**phaq** *n.*	سُوّر	सुअर	pig
پھاقر	**p^haqaR** *n.*	تعریف	प्रशंसा	praise
پق صوت	**p^haqṣot̲** *n.*	راز۔ پوشیدہ۔ چھپا ہوا	गुप्त, पोशीदा	secret
پھلانِک	**p^hala:nik**	فلاں	अमुक	so and so (person) (not known the name)

1	2	3	4	5
پھلی	p^{h}ali *n.*	زرہ ۔ بکتر	कवच	breast plate
پھل چند	p^{h}alč^{h}and *adj.*	چوڑا	चौड़ा	wide
پھلسا	p^{h}alsa *n.*	فالسہ	फालसा	name of a tree
پھم دِس	p^{h}amdis *v.*	ہرانا	हराना	defeat
پھمس	p^{h}ams *n.*	ہار	हार	defeat
پھم سِی بُس	p^{h}amsibus *v.*	ہارنا ۔ کھونا	हारना, खोना	lose (defeated)
پھارا	p^{h}a:Ra *p. p.*	کی طرف	की ओर	towards
پھاق تِس	p^{h}a:qt^{h}is *v.*	چھپانا	छिपाना	hide
پھاوُ	p^{h}a:v *n.*	وہ (عورت کے لیے)	वह (स्त्री)	she
پھِپھا	p^{h}ipa *n.*	خدا پرست	आस्तिक	theist
پھِٹو	p^{h}itoɣ *n.*	تیسرا پہر	तीसरा पहर, अपराह्न	afternoon
پھِس	phis *n.*	فیس	फ़ीस	fee

1	2	3	4	5
پھوتِس	**p^hut̲^h:s** *v.*	اُگنا ۔ شاخیں نکالنا	अँखुआ निकलना	sprout
پُھل	**p^hul** *n.*	پھال	फाल	sharp point of the plough
پُھل گوبی	**p^hulgo:bi** *n.*	پھل گوبھی	फूल गोभी	cauli flower
پھوفش	**p^hu:fuš** *n.*	تنور ۔ بھٹّی	तन्दूर, चूल्हा	oven
پُونس	**p^hu:nis** *v.*	پہننا	पहनना	wear
پونس	**p^hu:nis** *v.*	کپڑے پہنانا ۔ پوشاک پہنانا	पोशाक पहनाना	put on, to dress
پھو	**p^ho** *n.*	وہ	वह	he
پھو	**p^ho** *adj.*	دیگر ۔ دوسرا	दूसरा, अन्य	other
پھوڈَین	**p^hodyaŋ** *n.*	رنڈوا	विधुर	widower
پھوسوچن	**p^hoso:čan** *adj.*	مغرور	अभिमानी, घमंडी	proud
پھور	**p^hoR** *adv.*	وہاں	वहाँ	there
پھولات	**p^hola:t** *n.*	فولاد	इस्पात, फौलाद	steel

1	2	3	4	5
پپےتِس	p^{h}et̲^{h}is *v.*	چھوڑ دینا۔ پھینکنا	छोड़ देना, फेंकना	abandon, throw
پھےتےوِس	p^{h}et̲evis *v.*	طلاق دینا	तलाक देना	divorce
پھرایک	p^{h}eRae:k *adv.*	ایک بار	एक बार	once
پھراتارا	p^{h}eRat̲Ra *adv.*	تین بار	तीन बार	thrice
پھرادو	p^{h}eRad̲u *adv.*	دوبارہ	दुबारा	twice
پھسِلا	p^{h}esla *n.*	فیصلہ	फैसला	judgement
پھلِن بَس	p^{h}elibus *v.*	بھول جانا	भूल जाना	forget
پھلی بَس	p^{h}elibus *v.*	پھولنا۔ پھیلنا	फूलना, फैलना	swell ; spread out
پھرالکس تِس	p^{h}Ra:lukst̲^{h}is *v.*	کوشش کرنا	कोशिश करना	try attempt
پھرانادِس	phRa:ŋad̲is *v.*	دھاگا۔ ڈوری	डोरी, धागा,	string (beads)
پھیاق	p^{h}yaq *n.*	نماز	मुसलमानों की प्रार्थना, **नमाज़**	prayer (muslims)
پہیاچا	p^{h}ya:ča *pp.*	لیے۔ واسطے	लिये, वास्ते	for

1	2	3	4	5
پیارِتس	p^{h}ya:Ri$\underline{t}^{h}$is *v.*	چلانا۔ گھولنا	चलाना, घोलना	stir
پیاس	p^{h}ya:s *n.*	نوک	नोक	point
پیال ترِس	p^{h}ya:lp^{h}ya:l$\underline{t}^{h}$is *v.*	جھلانا	झुलाना	swing (move back and forth)
پیال دِن	p^{h}ya:l$\underline{d}$iŋ *n.*	جُلاہا	जुलाहा	weaver
پیال دِن بس	p^{h}ya:l$\underline{d}$iŋbus *v.*	جھولنا	झूलना	sway
پیام لَپُ سے	p^{h}ya:malapse *n.*	تتلی	तितली	butterfly
پیاس	p^{h}yohs *p.p.*	پر۔ اوپر	पर, ऊपर	at
پراشی	pRaši *n.*	پسلی	पसली की हड्डी	rib
پرایس	pRayis *v.*	ہٹنا	हटना	remove, take off, lift up
پرونو	pRu:nu *adj.*	پُرانا	पुराना	old
تبرنڈِ	$\underline{t}$abaRindi *n.*	املی	इमली	tamarind
طبق	$\underline{t}$abaq *n.*	تھالی۔ طشتری	थाली, तश्तरी	plate

1	2	3	4	5
تبس	tabis *n.*	چینو ۔ زنار	यज्ञोपवीत, जनेऊ	sacred thread
تت پنادِس	tatpana:dis *v.*	دھیان نہ دینا۔ نظر انداز کرنا	ध्यान न देना, अवहेलना करना	ignore
ترک	taRik *n.*	مقدمہ / معاملہ	मुकदमा, मामला	case
ترونِ	taRune *adj.*	عوامی ۔ عامہ	सार्वजनिक	public
تسبِ	tasbi *n.*	تسبیح کا دانہ	मणि	beads
تکس بر	takabuR *n.*	ناز ۔ غرور ۔ فخر	गर्व	pride
تکشو	takšu *n.*	ایک پیڑ کا نام	एक वृक्ष विशेष का नाम	name of a tree
تک شابرانِ تس	tagsa sbRa:nit^{h}is *v.*	بُننا	बुनना	weave (cloth)
تک ما	tagma *n.*	تمغہ	पदक	medal
تقدیر	taqadi:R *conj.*	اگر	अगर	if
تقادوار	taqa:dva:R *adj.*	ٹکاؤ	टिकाऊ	durable
تلسر	talsiR *n.*	راکھ ۔ بھسم	राख, भस्म	ash

1	2	3	4	5
تل کھُر	**talk^{h}oR** *n.*	آوارہ	आवारा	vagabond
تمباکو	**tampa:ku** *n.*	تمباکو	तमाखू; तम्बाकू	tobacco
تن مو	**tanmo** *n.*	من بہلاؤ۔ دلچسپی۔ تفریح	मन बहलाव, मनोरंजन	amusement
تیار ترِس	**taya:Rt^{h}is** *v.*	تیار کرنا	तैयार करना	prepare
تاتو	**ta:to** *adj. n.*	گرم۔ گرمی	गरम, गरमी	hot, heat
تاس	**ta:s** *n.*	جوّا	जुआ	gambling
تاس رنگ	**ta:shaRaŋ** *n.*	تیسرا پہر	तीसरा पहर	afternoon
—	**ta:š** *n.*	تاج	राजमुकुट	crown
تاگ پِس	**ta:gipas** *v.*	تہہ کرنا، موڑنا	मोड़ना, तह करना	fold
تی	**ti** *n.*	تم	तुम	you
تی ترس	**ti:žis** *v.*	لڑکھڑانا	लड़खड़ाना	stumble
تی شس دِس	**ti:šazdis** *v.*	شکریہ ادا کرنا	धन्यवाद देना	thank

1	2	3	4	5
تیل	ti:l *n.*	تیل	तेल	oil
تیموسکی	ti:mc:skɪ *adv.*	سچ مچ	सचमुच	really
تو	tu *pr.n.*	تم	तुम	you
تباق	tubaq *n.*	بندوق	बन्दूक	gun
تباق پرس	tubaqpiRis *v.*	بندوق بھرنا	बन्दूक भरना	charge (gun)
ترارس	tuRa:Ris *v.*	۱۔ گانٹھ یا گرہ کھولنا ۲۔ کھول دینا	1. गाँठ खोलना 2. उघाड़ना	1. untie (knot) 2. uncover
ترن	tuRuŋ *n.*	تری۔ بگل	तुरुही	trumpet
تس پر	tuspor *p.p.*	دوران میں	दौरान में	during
طوفان	tufa:n *n.*	طوفان	तूफान	storm
تمر	tumaR *n.*	۱۔ ماتھے پر پہنا جانیوالا زیور ۲۔ ٹوپی میں پہنا جانے والا تمغہ	1. माथे पर पहनाजानेवाला गहना 2. टोपी में पहना जानेवाला पदक	1. ornament for forehead 2. Medal used to wear in the cap

1	2	3	4	5
تمی ترِس	**tumit^{h}is** *v.*	ڈھاکنا	ढकना	cover
تورِ	**tu:Ri** *n.*	تارا	तारा	star (Buddhists)
تو	**to** *n.*	کڑاہی	कड़ाही	frypan
توتا	**tota** *n.*	طوطا	सुग्गा, तोता	parrot
تونانا	**tofha:na** *n.*	توپ	तोप	artillary
توق	**toq** *n.*	عرشہ ۔ چھت	पाटन, छत	ceiling
توق لے	**toqle** *n.*	کڑاہی	कड़ाही	pan
تموچوک	**tomočok** *n.*	شہنشاہی ۔ حکومت	साम्राज्य	empire
توبہ	**to:ba** *v.*	تلاش کرنا ۔ پھر سے پانا	फिर से पाना	recover (what was lost)
توپ	**to:p** *n.*	توپ	तोप	cannon
تومو	**to:mo** *adj.*	ایک طرح ۔ ویسا ہی	एक समान, वैसा ही	same
تنزے	**to:ŋze** *n.*	مکھی	मक्खी	fly

1	2	3	4	5
تیندِی	$\underline{t}$e:ndi	اُن کا	उनका	their
تھپن	$\underline{t}^{h}$apaŋ *n.*	وجہ۔ سبب	कारण	reason
تھپن	$\underline{t}^{h}$apaŋ *adv.*	اب	अब	now
تھپن تھپن	$\underline{t}^{h}$apaŋ$\underline{t}^{h}$apaŋ *adv.*	ابھی	अभी	just now
تھپن تھاج	$\underline{t}^{h}$apaŋ$\underline{t}^{h}$a:j *adv.*	پوری طرح سے۔ سب ملاکر	पूरी तरह से, सब मिलाकर	altogether
تھراس	$\underline{t}^{h}$aRayis *v.*	منانا	मनाना	persuade
ٹھسک اِس کن	$\underline{t}^{h}$akskan *n.*	مکڑی	मकड़ा	spider
تھالی	$\underline{t}^{h}$ali *n.*	تھالی	थाली	plate
تھائی بُس	$\underline{t}^{h}$alibus *v.*	پکڑ لینا۔ آگے بڑھ جانا	पकड़ लेना, से आगे बढ़ जाना	overtake
تھلی چِر	$\underline{t}^{h}$alčiR *n.*	دھول	धूल	dust
تھما	$\underline{t}^{h}$ama *n.*	سمندر کا کنارہ	समुद्र का किनारा	shore
تھماکرکھر	$\underline{t}^{h}$amak^{h}Rik^{h}oR	سمندر کے کنارے	समुद्र के किनारे	around the shore

1	2	3	4	5
تھمو	$\underline{t}^{h}$amo *n.*	۱۔ جنگ (۲) لڑائی	1. युद्ध, 2. लड़ाई	1. battle, 2. war
تھاتے	$\underline{t}^{h}$a:$\underline{t}$e *n.*	خوش	खुश, प्रसन्न	glad
تھامو	$\underline{t}^{h}$a:mo *adj.*	فقط - صرف	सिर्फ, केवल	only
تھانا	$\underline{t}^{h}$a:na *n.*	تھانہ	थाना	police station
تھپ سِی بُس	$\underline{t}^{h}$ipsibus *v.*	سر ہلانا - کرنا	मंजूरी का सिर हिलाना	nod
تھس	$\underline{t}^{h}$is *v.*	کرنا	करना	do
تھکس پایال	$\underline{t}^{h}$ikspa:ya:l *n.*	بوند	बूँद	drop
تھِل	$\underline{t}^{h}$il *n.*	پیندا - تلا	पेंदी तला	bottom
تھی موراسی	$\underline{t}^{h}$i:moRa:si *adv.*	کسی طرح	किसी प्रकार	some how
تھوتی	$\underline{t}^{h}$u$\underline{t}$i *n.*	جوڑ	जोड़	joining
تھرو	$\underline{t}^{h}$uRu *n.*	بچھیرہ	बछेड़ा	colt
تھکس پُرل	$\underline{t}^{h}$uksbRul *n.*	سانپ	साँप	snake

1	2	3	4	5
تھلی تِس	t̲ʰulit̲ʰis *v.*	چڑھنا	चढ़ना	ascend, climb
تھودِس	t̲ʰu:di̲s *v.*	تھوکنا	थूकना	spit
تھورُو	t̲ʰu:Ro *n.*	چمڑا	चमड़ा	skin
تھون مو	t̲ʰonmo *n.*	اونچائی۔ بلندی	ऊँचाई	height
تھوپ بُس	t̲ʰo:pibus *v*	(اچانک) پانا۔ پتا لگانا	अचानक पाना, पता लगाना	find (something unexpected)
تھوسی بُس	t̲ʰo:sibus *v.*	مات کرنا	मात करना	excel
تھوسی ترازِس	t̲ʰo:sit̲aRa:zis *v.*	بہت بڑھا کر کہنا۔ مبالغہ کرنا	बहुत बढ़ा कर कहना, अत्युक्ति करना	exaggerate
تھومو	t̲ʰo:mo *adv.*	جیسے	जैसे	as
تھوا	t̲ʰva *n.*	ہتھوڑی	हथौड़ा	hammer
ترا	t̲Ra *adj.*	تین	तीन	three
تراسی رو	t̲Ra:siRo *adj.*	تگنا	तिगुना	threefold
تران	t̲Ra:ŋ *adj.*	وایاں	दाहिना	right (side)

1	2	3	4	5
تھواقتا	**t̲va:qt̲a** *adv.*	جلدی	शीघ्र, जल्दी	early, soon
تھراتھواتِس	**t̲vaqt̲vaqt̲^{h}is** *v.*	بڑھانا۔ آمادہ کرنا	आगे बढ़ाना प्रेरित करना	urge
تیاقپاتِس	**t̲yaqpa:t̲^{h}is** *v.*	برداشت کرنا	सहना, सहन करना	endure
ٹرارِس	**taRayis** *v.*	ٹھنڈا کرنا	शीतल करना, ठंडा करना	cool
ٹکری	**takaRi** *n.*	ترازو	तराज़ू	balance
ٹک ٹُمبو	**taktumbu** *n.*	گھٹیا۔ وجع مفاصل	गठिया	rheumatism
ٹک سُڑ	**taksuR** *n.*	ایک قسم کا بیج		kind of seed
ٹنارِس	**tana:Ris** *v.*	مٹا دینا	मिटा देना	wipe off, erase
ٹنِس	**tanis** *v.*	تباہ کرنا۔ برباد کرنا	नाश करना	destroy
ٹن تھِس	**taŋt̲^{h}is** *v.*	لڑنا	लड़ना	fight
ٹن کن	**taŋk^{h}uŋ** *n.*	کمان	धनुष	bow
ٹاکو	**ta:ku** *n.*	بلّا	बल्ला	bat (hockey)

1	2	3	4	5
ٹِ	ti *n.*	چاے	चाय	tea
ٹی ٹو	tito *adj.*	کھٹا	खट्टा, तीता	sour, bitter, pungent
ٹِن	tiŋ *n.*	گھنٹہ	घंटा	bell
ٹی ٹِ	ti:ti *n.*	آنت	आँत	intestine
تنگ را	tuŋgaRa *n.*	ادرک	अदरख	ginger
ٹوس ٹس	tu:stu:s *v.*	کانپنا۔ ہلنا	काँपना, हिलना	shake
ٹنک	tenik *n.*	انتظار	इन्तज़ार, प्रतीक्षा	waiting
ٹنک تھِس	tenikt̲^{h}is *v.*	راہ دیکھنا	राह देखना, प्रतीक्षा करना	wait
ٹھپ ٹھپ	t^{h}upt^{h}up *n.*	تڑکا۔ علی الصبح۔ صبح سے پہلے کا وقت	उषा के पूर्व का काल, भिनसार	time just before the dawn
ٹھکر	t^{h}akuR *n.*	حجام۔ نائی	हज्जाम, नाई	barber
ٹھِی	t^{h}i *n.*	تخت	राजगद्दी	throne
ٹھٹ تھِس	t^{h}it̲t̲^{h}is *v.*	چھینکنا	छींकना	sneeze

1	2	3	4	5
ٹھی سک کِس	**t^{h}i:sikskis** *v.*	ذائقہ	स्वाद पाना	taste
ٹھیک پو	**t^{h}i:kpo** *adv.*	قصّہ کوتاہ	संक्षेप में	in brief
ٹھُپ	**t^{h}up** *adj.*	اندھیرا	अँधेरा	dark
ٹھُل	**t^{h}ul** *n.*	انڈا	अंडा	egg
ٹچھِس رِس	**tčessaRis** *n.*	ناچنا	नाचना	dancing
ٹرالُپس	**tRalupis** *v.*	چمکنا	चमकना	shine
ٹرابِس	**tRa:bus** *v.*	بھاگ جانا	भाग जाना	flee, run away, escape
ٹرارپور	**tRa:Rpor** *adj.*	خلاف	खिलाफ, विरुद्ध	opposit, against
تضو	**tẓo** *n.*	جاڑا ۔ ٹھنڈا	1. जाड़ा 2. ठंडा	1. winter 2. cold
ٹسی	**tsi** *n.*	سیاہی	स्याही	ink
ٹص تھپ تھِس	**tṣat^{h}up$\underline{t}^{h}$is** *v.*	بجھانا	बुझाना	to extinguish (light)
ٹص مس	**tṣamis** *n.*	بھوکا	भूखा	hungry

1	2	3	4	5
ٹصاینگ تھِس	tṣaŋṯʰis *v.*	بحث کرنا	बहस करना	discuss
ٹصا	tṣa *n.*	روشنی	रोशनी	light
ٹصا	tṣa *n.*	نس ۔ رنگ	नस	nerve
ٹصاق	tṣa:q *n.*	تکلی	तकली	spindle
ٹصال	tṣa:li *adj.*	خوبصورت	सुन्दर	handsome, beautiful
ٹصال بُس	tṣa:libus *v.*	پاک کرنا	शुद्ध करना	purify, to set upright, to clean, to decorate
ٹصال	tṣa:lo *adj.*	صاف ۔ اچھا	अच्छा	good, pious, well
ٹصیکر	tṣikaR *n.*	چونا	चूना	limestone
ٹصکارپا	tṣika:Rpa *n.*	خاکروب ۔ بھنگی ۔ مہتر	मेहतर	sweeper
ٹصِگا	tṣiga *n.*	بیوی ۔ عورت ۔ زن	पत्नी, औरत	wife, woman
ٹصِگانش	tṣiganeš *n.*	بیوہ	विधुर	widower

1	2	3	4	5
ٹصنایس	tṣiŋa:yis *v.*	ہانکنا	हाँकना	drive (animal)
ٹصُتھس	tṣu:t̲ʰis *v.*	دوہنا	दुहना	milk (cow)
ٹصس پا	tṣespa *n.*	محبت - پیار	प्यार	love
ٹصم کھن پا	tṣemkʰanpa *n.*	رقاص	नर्तक	male dancer
جبرانِ نِس	yabaRa:nt̲ʰis *v.*	زور دینا	जोर देना	insist
جب جب	yabyab *adj.*	خاکسار	1. नम्र 2. तुच्छ	humble
جادو	yad̲u *n.*	جادو - سحر	जादू	magic
جادوتھِس	yad̲ut̲ʰis *v.*	جادو کرنا	जादू करना	bewitch
جاضا	yaẓa *n.*	پھوپی	फूआ, बुआ	husband's sister
جَس	yas *n.*	منصف - جج	न्यायाधीश	judge
جنڈا	yanda *n.*	جھنڈا	झंडा	flag
جنگل	yaŋgal *n.*	جنگل	जंगल	forest

1	2	3	4	5
جواب تھِس	ɟava:bt̲^{h}is *v.*	جواب دینا	जवाब देना	answer (a question)
جادو پا	ɟa:d̲upa *n.*	جادوگر	जादूगर	magician
جالی	ɟa:li *n.*	زائر	तीर्थ यात्री	pilgrim
جُرمانہ	ɟuRma:na *n.*	جُرمانہ	जुर्माना	fine
جلاب	ɟula:p *n.*	پیچش	आँव, पेचिश	dysentery, purgative
جلوس	ɟulu:s *n.*	جلوس	जुलूस	procession
جوش	ɟo:ṣ *n.*	روح	आत्मा	spirit
چھاچھو	čaču *n.*	پرندہ	पक्षी, चिड़िया	bird
چھارِ	čaRi *n.*	کھٹمل	खटमल	bug
چھاسر	časaR *n.*	چادر	चादर	bed-sheet
چھق پا	čaqpa *n.*	چور۔ ڈاکو	चोर, डाकू	thief, robber
چھقس کیودِس	čaqskyud̲is *v.*	جال میں پھنسانا	जाल में फंसाना	net (catch with a net)

1	2	3	4	5
چھقمو	**čaqmo** *n.*	چورنی	चोरनी	lady thief
چھکتھُر	**čakt̲ʰuR** *n.*	زنجیر	सिकड़ी, जंजीर	chain
چالاق	**čala:q** *adj.*	چالاک	चालाक	clever
چھمند	**čamand̲** *n.*	پنیر	पनीर	cheese
چھن پھت	**čanpʰet̲** *n.*	آدھی رات	आधी रात	midnight
چندا	**čand̲a** *n.*	جیب	जेब	pocket
چندال ژق	**čand̲Ra:lžaq** *n.*	پیر - سوموار	सोमवार	Monday
چندس	**čaŋt̲ʰis** *v.*	چبانا	चबाना	chew
چنگو	**čaŋgu** *n.*	گٹھیا - وجع مفاصل	गठिया	rheumatism
چھاک	**ča:k** *n.*	چاک - کھڑیا	खड़िया	chalk
چھپادِس	**čipa:d̲is** *v.*	چُومنا	चूमना	kiss

1	2	3	4	5
چھِرس	čiRis *v.*	رکھنا ۔ جاری رکھنا	रखना, चालू रखना	1. keep, retain 2. continue
چھنٹی کھارا	činik^{h}aRa *n.*	شکر ۔ چینی	चीनी	sugar
چھنار	čiŋa:R *n.*	لوہا	लोहा	iron
چھنٹا کھو	čiŋa:Ruk^{h}o *n.*	ہلمٹ ۔ خود	सिर का कवच	helmet
چھیس	či:s *v.*	داخل ہونا ۔ گھسنا ۔ اندر جانا	घुसना, प्रवेश करना	go in, enter
چھٹو	čutu *adj.*	بُرا	बुरा	bad
چھوٹوتھس	čutut^{h}is *v.*	قصوروار ٹھہرانا	दोष लगाना	accuse (suspicion)
چھُرارِس	čuRa:Ris *v.*	کھودنا	खोदना	dig up
چھُرُت	čuRut *n.*	جھرنا ۔ آبشار	झरना, निर्झर	waterfall
چھُرکُ	čuRku *n.*	جھوٹ	झूठ	lie
چھُرک دِس	čuRkudis *v.*	جھوٹ بولنا	झूठ बोलना	to tell lie
چھُرکوٹو	čuRku:to *n.*	جھوٹا	झूठा	lier

1	2	3	4	5
چھُسنن	čusŋon *n.*	نالہ	नाला	current
چھک بوبائی تھس	čukbobaytʰis *v.*	چپ رہنا - خاموش رہنا	चुप रहना, शांत रहना	be silent
چھک سا	čuksa *adj.*	شہری	शहरी, नगरीय	urban
چھل بگس	čulbags *n.*	لہر	लहर	wave
چھومِک	čumik *n.*	نالہ	नाला	stream
چھونا	čuna *n.*	چونا	चूना	lime
چھودش	ču:de:š *adj.*	چودہ	चौदह	fourteen
چھوسُر	ču:suR *n.*	ندی کا کنارہ	नदी का किनारा	bank of river
چھوُ	čo *n.*	جھیل	झील	lake
چھور	čoR *adj.*	چار	चार	four
چھوروتھس	čoRottʰis *v.*	چٹکی	चिकोटना	pinch
چھوروک	čoRok *n.*	شبہ - گمان	सन्देह	suspicion

1	2	3	4	5
چوسکھون	čosk^{h}on *n.*	جانبداری ۔ حمایت	पक्षपात	prejudice
چھوشنُش	čosneš *n.*	کافر	काफिर	pagan
چوض	čoṣ *n.*	فرش	फ़र्श	floor
چھورنخلس	čoRnaẋalis *v.*	چرانا	चुराना	to steal
چھوغِتھس	čoɣet^{h}is *v.*	نقاشی کرنا	नकाशी करना	carve (a figure)
چھوک	čok *n.*	جھاڑی	झाड़ी	bush
"	čok *adj.*	سب	सब	all
چھوک چھوک	čokčok *adj.*	تیز ۔ پھرتیلا	फुरतीला, सक्रिय	active
چھومو	čomo *n.*	نن	संन्यासिनी	nun
چھوموٹوک	čomotok *n.*	ٹخنہ	टखना	ankle
چھوبراس	čo:bRa:s *n.*	چپراسی	चपरासी	peon
چھوغا	čo:ɣa *n.*	بدر ۔ چودھویں کا چاند ۔ ماہِ کامل	पूर्णिमा	full moonday

1	2	3	4	5
جھونو تھِس	čo:nut̲ʰis *v.*	بہانہ کرنا	बहाना करना	pretend
چھوال ٹُ	čva:lt̲o *n.*	سویرا	सवेरा	morning
چھے	če:y *n.*	پرندہ	चिड़िया पक्षी	bird
چھے چھوک بوشِش	če:yčokbu:šis *v.*	چڑیا کا چہچہانا	चिड़िया का चहचहाना	chirp (birds)
چھا	čʰa *n.*	ایک خاص پیڑ کا نام	एक वृक्ष विशेष का नाम	name of a tree (gangini)
چھا	čʰa *n.*	چائے	चाय	tea
چھاپس	čʰapis *v.*	چبانا	चबाना	chew
چھاپن تِھس	čʰapunt̲ʰis *v.*	رس نچوڑنا	रस निचोड़ना	squeeze out (juice)
چھات	čʰat̲ *n.*	بخار	ज्वर	fever
چھتالو	čʰat̲alo *n.*	بکرا	बकरा	goat-he
چھتن	čʰat̲aŋ *n.*	چھٹانک	छटाँक	fifty grams of weight
چھت پا	čʰat̲pa *n.*	جرمانہ	जुर्माना, दंड	penalty

1	2	3	4	5
چھٹ تھس	**č^{h}aṯṯ^{h}is** *v.*	وعدہ کرنا	वादा करना, प्रतिज्ञा करना	promise
چھٹ چھم دو	**č^{h}aṯčomḏo** *n.*	صلح	मेल, संधि	treaty
چھٹری	**č^{h}aṯRi** *n.*	چھتری ۔ چھاتا	छाता	umbrella
چھاڑ	**č^{h}aR** *n.*	بھتّہ	भत्ता	allowance
چھاڑبُس	**č^{h}aRibus** *v.*	کمی ہونا	कमी होना, अभाव होना	lack
چھاڑِنش	**č^{h}aRineš** *v.*	ختم ہونا	समाप्त होना	over (finished)
چھاڑبو	**č^{h}aRbu** *n.*	بٹن	बटन	button
چھاڑبوش	**č^{h}aRbušu** *adj.*	اسّی	अस्सी	eighty
چھاچھو	**č^{h}aRču** *n.*	برسات کا پانی	बरसात का पानी	rain water
چھق سا	**č^{h}aqsa** *p.p.*	تک	तक	until
چھک پھل تھس	**č^{h}akp^{h}ulṯ^{h}is** *v.*	عبادت کرنا ۔ پوجا کرنا	पूजा करना	worship
چھک سا	**č^{h}aksa** *n.*	پاخانہ ۔ بیت الخلا	शौचघर	lavatory

1	2	3	4	5
چھگ بو	**č^{h}agbu** *n.*	گچھا	गुच्छा	bunch
چھانِس	**č^{h}anis** *v.*	لگی کی مدد سے پھل توڑنا	लग्गी से फल तोड़ना	pluck the fruit with the help of stick
چھال	**č^{h}al** *n.*	میمنا	भेड़ों का वच्चा, मेमना	lamb
چھال بُس	**č^{h}albus** *v.*	چھلکنا	छलकना, जलमग्न होना	overflow
چھال ہرِس	**č^{h}alhaRis** *n.*	گدھ	गिद्ध	a kind of bird which takes yonng goats. Vulture
چھائی	**č^{h}ayi** *n.*	تالا	ताला	lock
چھات	**č^{h}a:t̲** *adj.*	کافی	काफी	anough
چھارپا	**č^{h}a:Rpa** *n.*	چارپائی	चारपाई	cot
چھائی بُس	**č^{h}a:libus** *v.*	بہنا	बहना	spill (liquid)
چھِرِس	**č^{h}iRis** *v.*	رہنا۔ قبضے میں رکھنا	1. रहना, 2. अधिकार में रखना	1. own (possess) 2. dwell, put in
چھم چھم	**č^{h}imč^{h}im** *n.*	چیچک	छोटी माता, चेचक	small pox

1	2	3	4	5
چھنن	**č^{h}inan** *n.*	ناشتہ	कलेवा, जलपान	breakfast
چھینس	**č^{h}inis** *v.*	پھاڑنا۔ کھینچنا کاٹنا	1. फाड़ना 2. खींचना 3. काटना	1. tear (cloth), 2. draw (picture) 3. cut
چھن ما	**č^{h}inma** *n.*	جگر	जिगर	liver
چھن جت	**č^{h}iŋɣ i̱t** *v.*	توڑنا	तोड़ना	break
چھوبوق	**č^{h}uboq** *n.*	باڑھ	बाढ़	flood
چھب یا	**č^{h}ubya** *n.*	بطخ	बतख	duck
چھٹ ژق	**č^{h}utižaq** *n.*	چھُٹی	छुट्टी	holiday
چھوچھوت	**č^{h}uč^{h}ot̠** *n.*	گھنٹہ	घंटा	hour
چھورارِس	**č^{h}uRa:Ris** *n.,v.*	چُرانا	चुराना	stealing, steal
چھرکودِس	**č^{h}uRkuḏis** *n.*	جھوٹ بولنا	झूठ बोलना	lie (say false things)
چھرک ٹو	**č^{h}uRku:to** *adj.*	جھوٹا	झूठा	false (Buddhists)

1	2	3	4	5
چھرگھیوس	čʰuRgyos *n.*	ایک کیڑے کا نام	एक कीड़े का नाम	name of an insect
چھس تھِس	čʰust̲ʰis *v.*	پیشاب کرنا	पेशाब करना	urinate
چھوکر	čʰukaR *n.*	برتن	बर्तन	pot
چُھک سی بُس	čʰuksibus *v.*	بونے کے بعد جڑ پکڑنا	रोपने के बाद जड़ पकड़ना	rooting ofter transplantation
چھوتسوا	čʰu:tsva *n.*	کائی	काई	moss
چھوس	čʰos *n.*	مذہب	धर्म	religion (Buddhists)
چوس گیوس	čʰosgyus *v.*	قسم کھانا	कसम खाना, शपथ लेना	swear (take oath)
چوکس	čʰoks *n.*	جنوب	दक्षिण	South
چھولاغن	čʰoloɣaŋ *n.*	سفوف ۔ بُکنی	बुकनी, पाउडर	powder
چھولو	čʰolo *n.*	پاسا	पासा	dice
چھولونوٹس	čʰolonutis *v.*	قماربازی ۔ جوا کھیلنا	जुआ खेलना	gamble
چھوم سی بُس	čʰomsibus *v.*	ختم کرنا	समाप्त करना	finish

1	2	3	4	5
چھونو	čʰonu *adj.*	بے قصور۔ معصوم۔ بھولا بھالا	निर्दोष, भोला	innocent
چھونوہرین تھس	čʰonuhaRyaŋt̲ʰis *v.*	برباد کرنا	बर्बाद करना	waste
چھونوڑازس	čʰonoRa:zis *v.*	قصوروار ٹھہرانا	दोष लगाना	blame
چھوتی بُس	čʰo:t̲ibus *v.*	ختم کرنا جکڑنا	1. समाप्त करना 2. जकड़ना	1. to finish 2. grasp
چھیرتھکس	čʰeRt̲ʰaks *n.*	باڑ۔ جھاڑبندی۔ احاطہ	झाड़-बन्दी	hedge
چھےسی بُس	čʰe:sibus *n.*	اعتبار۔ بھروسا	विश्वास	believing, trusting
چر	caR *n.*	باغ	बाग	garden
چیقس	caqs *n.*	چھنّا	छन्ना	filter
چنولو	canalu *n.*	پاجامہ	पाजामा	pyjama
چن بی	canbi *n.*	چمگادڑ	चमगादड़	bat (bird)
چی	ci *pro.*	آپ	आप, तुम	you

1	2	3	4	5
چرتھاچرس	**ciRt̠ʰačiRis** *v.*	ٹھیک کرنا	ठीक करना, व्यवस्थित करना	arrange (put things in order
چِس کی	**ciski** *n.*	ایک پیڑ کا نام	एक वृक्ष विशेष का नाम	name of a tree
چق سس	**coqsis** *v.*	مانند ہونا۔ مشابہ ہونا۔ مماثل ہونا	समरूप होना, एक तरह का दिखाई पड़ना	resemble
چن دِس	**cond̠is** *v.*	چوٹ پہنچانا	चोट पहुँचाना	injure
چن	**coŋ** *n.*	پیاز	प्याज	onion
چینبس	**ce:ŋbus** *v.*	ہلانا۔ جھٹکا دینا	हिलाना, **झटका** देना	jerk (pull suddenly)
چنچین تھس	**ce:ŋce:ŋt̠ʰis** *v.*	جھٹکا لگانا یا دینا	झटका लगाना या देना	jolt
چینگِ	**ce:ŋgi** *n.*	مچھر	मच्छर	mosquito
خا	**x̣a** *v.*	کھانا	खाना, भोजन करना	eat
خبر	**x̣abaR** *n.*	پیغام	सन्देश	message
خچار	**x̣ačaR** *n.*	خچّر	खच्चर	mule
خر	**x̣aR** *n.*	گدھا	गदहा, गधा	ass, donkey

1	2	3	4	5
خشو	x̣aṣo *n.*	سالن ۔ شوربا ۔ کڑھی	कढ़ी	curry
خلما	x̣alma *n.*	گُردے	मूत्राशय	kidney
خصوتھس	x̣aṣot̲ʰis *v.*	بھونتا	भूनना	roast
خُر	x̣uR *n.*	آگ	आग	fire
غُس	x̣us *n.*	غذا ۔ کھانا	भोजन	food
غُس دِس	x̣usd̲is *v.*	کھانا لگانا ۔ دسترخوان چنّا	खाना परसना	serve (food)
خرخوٹو	x̣oRx̣u:to *n.*	گلا	गला	throat
خُرما	x̣oRma *n.*	کھجور	खजूर	date fruit
غسل خانہ	x̣osulhana *n.*	غسل خانہ	स्नानगृह	bathroom
نعونو	x̣ono *n.*	ایک خاص پیڑ	एक वृक्ष विशेष	name of a tree (gye:v)
دا	d̲a *n.*	تیر	तीर	arrow
دا	d̲a *pp.*	پر	पर	at

1	2	3	4	5
دبتڑ	dabtaR *n.*	دفتر	कार्यालय	office
دت	dat *adj.*	خوش	खुश, प्रसन्न	merry
دَرُٹھس	daRut^{h}is *v.*	شکار کرنا	शिकार करना	hunt
درجن	daRɣan *n.*	درجن	दर्जन	dozen
درزی پا	daRzi:pa *n.*	درزی	दर्ज़ी	tailor
درہاس	daRha:a:s *n.*	عرضی	आवेदन, अर्ज़ी	petition
دکھن	dak^{h}an *n.*	ترکش	तरकश	quiver
دمن	daman *n.*	ڈھول	ढोल	drum
دم سی بس	damsibus *v.*	جمع ہونا	जमा होना	gather together
دَنیا	danya *n.*	دھنیا، کشنیز	धनियाँ	coriander
دوات	dava:t *n.*	دوات	दावात	inkpot
دہن	dahon *n.*	جڑاؤ پن	जड़ाऊ पिन	broach

1	2	3	4	5
دَیا	d̲aya *n.*	رحم	दया	mercy
دار	d̲aR *n.*	دروازہ	दरवाजा	door
داچھس	d̲a:čis *v.*	عزت کرنا	आदर करना	respect
داچھس	d̲a:čis *adj.*	حسد۔ رقابت۔ جلاپا	द्वेष, ईर्ष्या	jealousy
داژس	d̲a:žis *v.*	جھلسنا	झुलसना	scorch
داش	d̲a:š *adj.*	دس	दस	ten
دال	d̲a:l *n.*	دالیں	दालें	pulses
دال چینی	d̲a:lčini *n.*	دال چینی ۔ دارچینی	दालचीनी	cinnamon
دایا	d̲a:ya *n.*	نرس۔ دائی	दाई, नर्स	nurse
دِلِس	d̲ilis *v.*	چمڑا کھینچنا پکڑنا زخمی کرنا چھلکا اتارنا سب کپڑے اتارنا	1. चमड़ा खींचना 2. पकड़ना 3. घायल करना 4. छिलका उतारना 5. नंगा करना	1. to skin (an animal) 2. grab 3. hurt, wound 4. peel 5. strip off

1	2	3	4	5
دو	d̲u *adj.*	دو	दो	two
دبق وِس	d̲ubaqvis *v.*	نشانہ مارنا	निशाना मारना	shoot animal
دَبُشو	d̲ubušu *adj.*	چالیس	चालीस	forty
دُت	d̲ut̲ *n.*	پستان۔ سینہ۔ چھاتی	छाती	breast
دُٹ	d̲ut̲ *n.*	دودھ	दूध	milk
دو دو	d̲ud̲o *n.*	دادا۔ نانا	बाबा, नाना	father's father, grand father, mother's father
دُو	d̲uR *adv.*	دور	दूर	far
دُس	d̲us *v.*	ہلاکردھونا۔ کھنگالنا	हिलाकर धोना, खँगालना, धोना	rinse, wash
دُسِرو	d̲usiRo *adj.*	(۱) دگنا۔ (۲) دوہرا	1. दुगुना, 2. दोहरा	double fold
دشمن	d̲uṣman *n.*	دشمن	शत्रु	enemy
دُکسس	d̲uksis *v.*	جلنا	जलना	burn

1	2	3	4	5
دک سکِس	duksukis *v.*	جلانا	जलाना	burn
دُن بٹ	dunyat *n.*	دُنیا	दुनिया, संसार	world
دُن	duŋ *n.*	چھرا	छुरा	dagger
دوس	du:s *n.*	زمین	ज़मीन	ground
دوزق	dozaq *n.*	دوزخ ۔ جہنّم	नरक	hell
دوق سِی بُس	doqsibus *v.*	سُکڑنا	सिकुड़ना	cringe
دوق سِی تھس	doqsit^{h}is *v.*	پریشان کرنا ۔ چڑھانا	परेशान करना, चिढ़ाना	tease
دوقمو	doqmo *adj.*	تنگ	सँकरा, संकीर्ण	narrow
دوکھاتھِس	dok^{h}a:t^{h}is *v.*	دھوکا دینا	धोखा देना	betray (a person), deceive, cheat
دولو	dolo *n.*	آسمان	आकाश	sky
دوأرازِس	dovaRa:zis *v.*	عبادت کرنا	पूजा करना	worship (Muslims)
دے	de *v.*	دینا	देना	give

1	2	3	4	5
دے تھس	**d̲et̲^{h}is** *v.*	استدعا کرنا	प्रार्थना करना	request, ask for
دے دے	**d̲ed̲e** *n.*	نانی - دادی	नानी, दादी	grand mother, father's mother, mother's mother
دیس	**d̲e:s** *n.*	وطن	देश	country
دراک	**d̲Rak** *adv.*	تیز	तेज़	fast
درن مو	**d̲Renmo** *n.*	بھالو - ریچھ	भालू	bear
ڈک چُن	**dakčuŋ** *n.*	سیم	सेम	beans
ڈمن	**daman** *n.*	باجا	बाजा, वाद्य	band (musical instrument)
ڈاک	**da:k** *n. adj.*	ڈاک	डाक	post
ڈاک ڈاک تھِس	**da:kda:kt̲^{h}is** *v.*	چٹکنا - تڑکنا	चटकना, तड़कना	snap (fingers)
ڈم ٹمس	**dimtams** *n.*	کُشتی	कुश्ती	wrestling
ڈم ٹمس دس	**dimtamsd̲is** *v.*	کشتی لڑنا	कुश्ती लड़ना	wrestle

1	2	3	4	5
ڈم کژل	**dimkžil** *n.*	کشتی	कुश्ती	wrestling
ڈنڈی رو	**dindiRo** *adj.*	۱۔ موٹا ۔ (۲) گاڑھا	1. मोटा, 2. गाढ़ा	thick
ڈنڈی روتھس	**dind::Rotʰis** *v.*	لپیٹنا	लपेटना, चौरस करना	roll (turn over and over)
ڈبت	**dubat** *n.*	قینچی	कैंची	scissors
ڈن	**dun** *n.*	کلہاڑی کا ڈنڈا	कुल्हाड़ी का डंडा	handle of axe
ڈنڈس	**dundis** *v.*	لٹکانا ۔ لٹکنا	लटकाना, लटकना	hang up
ڈنڈس	**dundis** *n.*	لٹکن	लटकन	hanging
ڈن ڈن تھس	**duŋduŋtʰis** *v.*	کھٹکھٹانا	खटखटाना	knock (on a door), tap
ڈوکو	**doko** *n.*	کولھا	कूल्हा	hip
رپسل	**Rapsal** *n.*	رسوئی گھر	रसोई घर	kitchen
رتی بیلس	**Ratibelis** *v.*	سوکھنا	सूखना	dry up
رتھس	**Rattʰis** *v.*	چت کرنا ۔	चौरस करना	flatten

1	2	3	4	5
رت سی لق چھکس	**Ratsi laqčuks** *n.*	انگور کی بیل	अंगूर की बेल	grape vine
رارگی	**RaRgi** *n.*	تلوار	तलवार	sword
رازبیس	**Razibayis** *v.*	گھات لگا کر حملہ کرنا	घात लगाकर आक्रमण करना	ambush
راسی تو	**Rasito**	جہاں تک	जहाँ तक	as far as
رس کُت	**Raskut** *n.*	روئی	रूई (मुसलमान)	cotton (Muslims)
راغو	**Raɣo** *n.*	کُھر	खुर	hoof
راگی	**Ragi**	سنگین	संगीन	bayonet
رَانس	**Ranis** *v.*	شراب بنانا	शराब बनाना	brew
رنگ	**Raŋ** *n.*	رنگ	रंग	colour
رنگ دس	**Raŋdis** *v.*	رنگنا	रंगना	dye
رنگ سنایس	**Raŋsenayis** *v.*	پوتنا ۔ رنگنا	रंगना	paint
رنگ نہاسس	**R ŋ naxa:sis** *v.*	مُرجھانا	मुरझाना	fade

1	2	3	4	5
رنگ سم رِس	**RaŋsamaRis** *v.*	خودکشی کرنا	आत्महत्या करना	suicide
رنگ مت رنگ	**RaŋmetRaŋ** *n.*	سنترا	सन्तरा	orange
رابی	**Ra:bi** *n.*	پتوار - چپّو	चप्पू	oar
رات	**Ra:t** *n.*	رات	रात	night
راٹس	**Ra:tis** *v.*	بنانا	बनाना	make
رازِس	**Ra:zis** *v.*	کہنا	कहना	say, tell
رائش	**Ra:ṣ** *n.*	انگور	अंगूर	grape
رپ ژی	**Ribži** *n.*	چوکھٹا	चोखटा	woodframe for entrance
رِکنارِس	**Rikina:Ris** *v.*	بیچنا	बेचना	sell
رگو	**Rigo** *n.*	چٹان - چوٹی	चट्टान, चोटी	cliff
رِل	**Ril** *n.*	بیلنا	बेलना	rolling
رِل بُنگ ارما	**RilbuŋiRma** *n.*	مرچ	कालिमिर्च	pepper

1	2	3	4	5
رِنڈی	**Rindi** *n.*	گولی	गोली	bullet (local made)
رِن موچھے	**Rinmoče** *n.*	۱۔ ہیرہ ۔ (۲) محبوب	1. हीरा, 2. प्रिया	1. diamond, 2. beloved
ریانگ	**Riyo:ŋ** *n.*	خرگوش	खरहा, खरगोश	hare
رُپوٹ	**Rupot** *n.*	اطلاع	सूचना, शिकायत, बयान	report
رُس	**Rus** *n.*	شکایت ۔ بیان ۔ رونا	रोना	weeping
رُن	**Run** *n.*	بھیڑ کا بچّہ	भेड़ी का बच्चा	lamb
رُنگ	**Ruŋ** *n.*	گزرا ہوا کل ۔ بیتا ہوا کل	बीताहुआ कल	yesterday
رُنگ اَمُش	**Ruŋamuš** *n.*	پہاڑی	पहाड़ी लोग	hill people
روتھس	**Ru:ṯʰis** *v.*	پھسلنا	फिसलना	slide
رَتیا	**Reṯya** *n.*	آنے والا کل	आगामी कल	tomorrow
ریل	**Re:l** *n.*	ریل	रेल	rail

1	2	3	4	5
ارجوام بُس	**Rɣombus** *v.*	ٹکرانا	टकराना	collide (two moving bodies)
ارڈُکو	**Rd̠uku** *n.*	کڑا - چوڑی	कड़ा, चूड़ी	bangle
اردوق چنگ دس	**Rd̠oqčoŋdis** *v.*	ٹھکرانا - لات مارنا	ठुकराना, लात मारना	kick
اردواکیب لن	**Rd̠va:kablen** *n.*	چمبک - مقناطیس	चुम्बक	magnet
ارزماکِ پس	**Rzama:kipas** *n.*	کمہار	कुम्हार	potter
ارزنگ جن	**Rzaŋɣan** *adj.*	چیچک	छोटी माता, चेचक	chicken-pox
ارزونگ	**Rzoŋ** *n.*	چھیٹی	रुखानी	chisel
رگاکھن	**Rgak^{h}an** *n.*	دوستی	मित्रता	friendship
رگامو	**Rgamo** *n.*	دلچسپی - مزہ	रुचि	interest
رگاموتص	**Rga:mot̠^{h}is** *v.*	خوشی منانا	खुशी मनाना	rejoice
رگاموضایاتِھس	**Rga:moẕa:yat̠^{h}is** *v.*	استقبال	स्वागत करना	welcome
رگو	**Rgo** *n.*	جسم	शरीर (अगला भाग)	body (front part)

1	2	3	4	5
رگوسبس	**Rgo:sibus** *v.*	ضرورت	आवश्यकता	need
رگوسپا	**Rgo:spa** *v.*	ضرور چاہیے	ज़रूर, चाहिये	ought, should
رگوشیا	**Rgo:šya** *n.*	تمنا۔ خواہش۔ چاہ	इच्छा, चाह	desire
رگن ما	**Rgunma** *n.*	گھوڑی	घोड़ी	mare
رگن زا	**Rgunza** *n.*	موسمِ خزاں۔ پت جھڑ (اکتوبر سے ڈسمبر تک)	शरत् ऋतु	season (from October to December)
رگرگیاپ	**RguRgyap** *n.*	گِدھ	गिद्ध	vulture
رگیال	**Rgyal** *n.*	جیت، فتح	जीत, विजय	victory
رگیالِ بس	**Rgya:libus** *v.*	جیتنا۔ کامیاب ہونا	जीतना, सफल होना	win (in a contest), succeed
رگیال با	**Rgyalba** *adj.*	چالاک	चालाक	clever
رگیال پو	**Rgyalpo** *n.*	حکمران۔ بادشاہ، شہنشاہ	राजा, शासक, सम्राट्	ruler, king, emperor
ریاست	**Rya:sat** *n.*	حکومت۔ ریاست۔ مملکت	राज्य	state, kingdom

1	2	3	4	5
زا	**za** *n.*	موسم	मौसम	weather
زب زب	**zabzab** *adj.*	سخت ۔ کڑا	कड़ा	hard
زتِ بُس	**zatibus** *v.*	بھٹکنا	भटकना	stray
زرور	**zaRu:R** *adv.*	ضرور	अवश्य	certainly
زگی بُس	**zagaybus** *v.*	ٹپکنا	टपकना	leak
زمانت	**zama:nat** *n.*	ضمانت	ज़मानत	bail
زمیندار	**zami:nda:R** *n.*	کسان	किसान	cultivator
زمپے	**zanphe** *n.*	دانہ ۔ اناج	दाना, अनाज	grain
زنس	**zəŋs** *n.*	تانبا	तांबा	copper
زن مو	**zaŋmo** *n.*	شگون	शकुन, सगुन	good omen
زوار	**zavar** *n.*	زیارت	तीर्थ यात्रा	pilgrimage
زردِس	**zahaRdis** *v.*	زہر دینا	जहर देना, विष देना	poison

1	2	3	4	5
زازی	**za:zi** *n.*	چلنا	चलना	walking
زانس	**za:ŋs** *n.*	برتن	बर्तन	vessel, pot
زرِتھس	**ziRit̲^{h}is** *v.*	نشانہ لگانا	निशाना साधना	aim at
زلّا	**zilla** *n.*	ضلع	ज़िला	district
زن زان	**ziŋza:ŋ** *adj.*	شور والا ۔ غُل مچانے والا	शोर वाला, उपद्रवी	noisy
زیرہ	**zi:Ra** *n.*	زیرہ	जीरा	cuminseed
زُر	**zur** *n.*	کنارہ	धार, किनारा	edge
زُنس	**zuŋs** *n.*	جوڑی	जोड़ा	pair
زو	**zo** *n.*	لمبی سنگ کا سانڈ	लंबी सींग का साँड़	kind of bull with long horns
زرمو	**zeRmo** *n.*	درد	दर्द	pain
زبا	**zba** *n.*	بلبلہ	बुलबुला	bubble
زبانہاسس	**zba:naẋa:sis** *v.*	بلبلہ	बुलबुलाना	bubble

1	2	3	4	5
زبران اِٹسی	zbRa:ŋtsi *n.*	شہد	शहद, मधु	honey
زبرانز ازبُ	zbRa:ŋzbu *n.*	مکھی	मक्खी	fly
زبرتھِس	zbRi:t̲ʰis *v.*	لکھنا	लिखना	write
زوفرو	zofRu *n.*	بچھڑا	बछड़ा	calf (he)
زبوا	zbva *n.*	جھاگ	झाग	foam
زبیال زا	zbya:lza *n.*	موسم گرما	ग्रीष्म ऋतु	season that falls from April to June
زبیان تھِس	zbya:ŋt̲ʰis *v.*	مشق کرنا	अभ्यास करना	practice
زوارِتھِس	zd̲aRit̲ʰis *v.*	دانت پیسنا	दाँत पीसना	grit (teeth)
زوارِدِس	zd̲aRd̲is *v.*	شان رکھنا	शान रखना	sharpen (knife)
زونِ تھِس	zd̲u:mit̲ʰis *v.*	جھولا بند کرنا	झोला बन्द करना	close (a bag)
زدور	zd̲oR *n.*	غذا	भोजन	diet
زرتاس کِس	zRit̲a:skis *v.*	غور سے دیکھنا	गौर से देखना	pry

1	2	3	4	5
زگا	**zga** *n.*	کاٹھی ۔ زین	काठी	saddle
زگلپٹوس	**zgalto:s** *n.*	بچھّو	बिच्छू	scorpion
زگم تھِس	**zgam$\underline{t}^{h}$is** *v.*	ہاتھ سے مارنا ۔ مُکّا	हाथ से मारना, मुक्का मारना	strike (with hand or fist)
زگوِی	**zguy** *v.*	دورسے چیخنا	पीड़ा से चीखना	groan
زگوِی تھِس	**zgu:y$\underline{t}^{h}$is** *v.*	گھٹنا ٹیکنا	घुटना टेकना	kneel
زگروم	**zgRom** *n.*	صندوق	बकसा	box
زیارت	**zya:Ra$\underline{t}$** *n.*	حاجی	हज करनेवाला, हाजी	pilgrim (Muslim)
ژبس	**žabs** *n.*	سلطنت ۔ حکومت	राज्य	kingdom
ژٹی	**žati** *n.*	اُون	ऊन	wool
ژربَ	**žaRba** *adj.*	اندھا	अन्धा	blind
ژرگٹ	**žaRga$\underline{t}$** *n.*	مذاق ۔ ہنسی ۔ تضحیک ۔ تمسخر	मज़ाक, हँसी	ridicule
ژرگٹ تھِس	**žaRga$\underline{t}\underline{t}^{h}$is** *v.*	مذاق کرنا	मज़ाक	joke

1	2	3	4	5
ژق	žaq *n.*	دن	दिन	day
ژقتن	žaqtaŋ *adv.*	روز	प्रतिदिन	daily
ژقتن تحِس	žaqzaŋṯ^{h}is *v.*	جشن منانا	उत्सव मनाना	celebrate
ژکور	**žakoR** *n.*	بال	बाल	hair
ژلاتحِس	žala:ṯ^{h}is *v.*	پلاستر کرنا ۔ سوراخ کرنا۔ چھید کرنا	1. छेद करना. 2. पलस्तर लगाना	1. bore (a hole) 2. plaster
ژلتا	žalṯa *n.*	بحث	बहस	argument
ژلتاتحِس	žalṯa:ṯ^{h}is *v.*	صلاح دینا	सलाह देना	advise
ژت	žiṯ *n.*	روح	आत्मा	soul
ژکس پشائی اِس	**žikspišayis** *v.*	دھمکانا	धमकाना	threaten
ژگرو	**žigRo** *n.*	بزدلی	कायरपन	cowardice
ژنی	**žini** *n.*	اچھے برے کی اخلاقی تمیز ضمیر ۔ باطن ۔ خواہش	1. भलेबुरे का भीतरी ज्ञान विवेक 2. इच्छा	1. conscience 2. wish

1	2	3	4	5
ژنردک	žiŋRdak *n.*	زمیندار	ज़मीन्दार	landlord
ژنرتک	žiŋltak *n.*	گدی	गुद्दी	nape
ژی پی تھس	ži:pit^{h}is *v.*	چوسنا	चूसना	suck
ژیگو	ži:go *adj.*	لمبا	लंबा	long
ژو	žu *n.*	ایک پھل کا نام	एक फल का नाम	name of a fruit
ژس	žus *n.*	جاننا	जानना	knowing
ژس	žus *v.*	پیدا کرنا	जन्म देना	bear (give birth to)
ژک نا	žukna:v *adv.*	بعد میں	बाद में	after, afterwards
ژلِ	žuli *n.*	شوربا۔ کڑھی۔ سالن	कढ़ी, सालन	curry
ژل تھِس	žulit^{h}is *v.*	صاف کرنا	साफ़ करना	clear
ژل تھِس پا	žulit^{h}ispa *n.*	بھنگی۔ خاکروب۔ مہتر	मेहतर	sweeper
ژل دِس	žulidis *v.*	جھاڑو لگانا	झाड़ू लगाना	sweep

1	2	3	4	5
ژُنس	**žuŋs** *n.*	پیٹھ	पीठ, शरीर का पिछला भाग	back of the body
ژوس لق چھکس	**žu:slaqčuks** *n.*	خرمائی - خوبانی	खुबानी	apricot tree
ژون	**žu:n** *n.*	سانپ	साँप	snake
ژونِس	**žu:nis** *v.*	سوچنا	सोचना	conceive
ژون ڈُل	**žu:ŋdul** *adv.*	اکثر - عام طور پر	साधारणत:, प्राय:	generally
ژول	**žoli** *n.*	جھاڑو	झाड़ू	broom
ژپل زا	**žpilza** *n.*	موسمِ بہار (جنوری سے مارچ تک کا موسم)	वसंत ऋतु	name of a season that falls from January to March
ژُرارِس	**žRuRa:Ris** *v.*	قصوروار ٹھہرانا	दोष लगाना	blame
ژوا	**zva** *n.*	جوں	जुआँ	louse
ژوی تھِس	**žvi:y$\underline{t}^{h}$is** *v.*	پگھلانا	पिघलाना, पिघलना	melt, dissolve
ژیارِ	**žya:Ri** *adj.*	پگھلنا	बुढ़िया	old (lady)

1	2	3	4	5
ژیارِ	žya:Ri *adj.*	بُڑھیا - بُڈھی	उत्तम	excellent
ژیارو	žya:Ro *adj.*	عمدہ - بڑھیا	अयोग्य	worthless
ژیارے	žya:Re *adj.*	بُڈھا	बुड्ढा	old (man)
ضَضُ	ẓaẓu *n.*	آندھی - طوفان	चक्रवात	cyclone
ضابِ	ẓa:bi *n.*	لکڑی کا چمچہ	लकड़ी का चम्मच	wooden spoon
ضاضو	ẓa:ẓo *n.*	بھائی	भाई	brother
ضُضَاضس	ẓuẓa:ẓis *v.*	قصوروار ٹھہرانا	दोष देना	blame
سا	sa *pp.*	سے	से	by
ستنص	saṯu:ŋṣ *adj./n.*	سترہ	सत्तरह	seventeen
ست دِس	saṯḏis *v.*	کمزور کرنا	कमज़ोर बनाना	to make weak
سدیر	saḏiR *n.*	صدر	राष्ट्रपति	president

1	2	3	4	5
سَرن	saRaŋ *adj.*	بھورا	भूरा	the colour of the soil, brown
سرگیارِس	saRgya:Ris *v.*	بڑھنا	बढ़ना	grow
سَرہت	saRhat *n.*	چاردیواری ۔ سرحد	चहारदीवारी, सीमा	boundary
سَزا دِس	saza:dis *v.*	سزا دینا	सजा देना	punish
سَسو	sasu *n.*	پوتا	पोता, नाती	grand son
سَسوژیا ررازِس	sasužya Ra:zis *v.*	نظم یا قصہ کہانی سنانا	कविता पाठ करना	recite (a poem or legend)
سسوی	sasoy *n.*	بھانجہ	भानजा	sister's son
سستا	sasta *adj.*	سَستا	सस्ता	cheap
سفسوق	saqsoq *n.*	دھول	धूल	dust
سکھو	sakku *n.*	گدلا پانی	गंदला पानी	muddy water
سَلِتھِس	salit^{h}is *v.*	چُننا	चुनना	choose
سلم دِس	salumdis *v.*	کشتی لڑنا	कुश्ती लड़ना	to wrestle

1	2	3	4	5
سمندر	**samandaR** *n.*	سمندر ۔ دریا	समुद्र, सागर	see, ocean
سمبا	**samba** *n.*	ارادہ ۔ خواہش	इच्छा, इरादा	intention
سمبادِس	**samba:dis** *v.*	سوچنا ۔ تصور کرنا	कल्पना करना	imagine
سم برائیس	**samɣ aRayis** *v.*	مطلب بتانا	व्याख्या करना, अर्थ बताना	explain
سمدل	**samdal** *n.*	مونچھ	मूँछ	moustache
سنت رِتھِس	**santRit^{h}is** *v.*	پہرہ	पहरा देना	guard
سَن	**saŋ** *n.*	روشنی	रोशनी, प्रकाश	light
سنگے مرمر	**saŋgemaRmaR** *n.*	سنگ مرمر	संगमरमर	marble
سنلِس	**saŋlis** *v.*	ڈھیر لگانا	ढेर लगाना	pile up
سن لیچھ رِس	**saŋlečiRis** *v.*	ڈٹنا ۔ اڑنا ۔ ثابت قدم رہنا	डटना, अड़े रहना, अड़ना	persist
سابن	**sa:bon** *n.*	صابن	साबुन	soap
سات	**sa:t** *adj.*	سات	सात	seven

1	2	3	4	5
ساس	**sa:s** *n.*	ہمشیرہ ۔ بہن	बहिन	sister
سالِتھِس	**sa:lit̲^{h}is** *v.*	چُننا ۔ ترجیح دینا	चुनना, वरीयता देना	prefer, find
سانترا	**sa:nt̲Ra** *n.*	نارنگی	नारंगी	orange
سِپا	**sipa** *n.*	فوج ۔ سپاہی	1. सेना 2. सैनिक	1. army 2. soldier
سِٹاراِس	**sitaRayis** *v.*	ملنا	मिलना	mix
سس	**sis** *v.*	سینا	सीना	sew
سسدِس	**sisid̲is** *v.*	سیٹی بجانا	सीटी बजाना	to whistle (by mouth)
شکِتھِس	**sikit̲^{h}is** *v.*	پچھاڑنا ۔ چھاننا	ओसाना, पछोरना	winnow
سِل	**sil** *n.*	سایہ	छाया	shade
سِلِتھِس	**silit̲^{h}is** *v.*	پڑھنا	पढ़ना	study, read
سِن	**sin** *n.*	ندی	नदी	river
سِنا	**sina** *n.*	بچّہ	बच्चा	child

1	2	3	4	5
سِن اِن اِردیانگ تھس	siŋiŋiRdyaŋt^{h}is *v.*	اُمید	आशा	hope
سِنگے	**siŋge** *n.*	شیر	सिंह	lion
سِی رِ	**si:Ri** *n.*	ریت ۔ بالو	बालू	sand
سو	**su** *n.*	سوئی	सूई	needle
سبا	**suba** *n.*	صوبہ	प्रान्त, सूबा	province
سپا را	**supaRa** *n.*	سپاری	सुपारी	betelnut
سڈُٹ	**sutut** *n.*	دانت کا برش	दाँत धोने का ब्रश	tooth brush
سُرِ	**suRi** *n.*	سورج	सूरज	sun
سرِ دِس	**suRidis** *v.*	طلوع آفتاب۔ سورج کا نکلنا	सूर्योदय होना	sunrise
سرِس مولے	**suRismole** *n.*	دھنک ۔ قوس قزح	इन्द्र-धनुष	rainbow
سرِس نپس	**suRinupis** *v.*	غروب آفتاب۔ سورج کا ڈوبنا	सूर्यास्त होना	sunset

1	2	3	4	5
سُروتھِس	**suRut^{h}is** *v.*	سراٹھاکر دیکھنا	सिर उचका कर देखना	look by raising the head
سُرون	**suRuna** *n.*	شہنائی	शहनाई	shehnay
سُسِش	**susis** *v.*	سونا	सोना	to sleep
سفارس	**sufaRis** *v.*	سفارش کرنا	सिफारिश करना	recommend
سُما	**suma** *p.p.*	ساتھ ۔ میں	साथ में	with, together
سمی بیاس	**sumibya:s** *v.*	ساتھ ہونا	साथ होना	accompany
سن پو	**sunpo** *adj.*	تھکا ہوا	थका हुआ	tired
سماسما	**suma suma** *adv.*	یکایک	यकायक	suddenly
سماسما	**sumasuma** *pp.*	آرپار	आरपार	through
سُوا	**suva** *n.*	دوا کی سوئی	दवा की सुई	injection
سُوادِس	**su:dis** *v.*	طلاق	तलाक	divorce
سو	**so** *pro.n.*	وہ	वह	he

1	2	3	4	5
چھقس پو	**soc̆oqspo** *adj.*	ایسا	ऐसा	such
سوسوتھِس	**soso$\underline{t}^{h}$is** *v.*	الگ کرنا	अलग करना	separate
سوسواُنِس	**sosbu unis** *v.*	گود لینا	गोद लेना	adopt (a child)
سنگ مرس	**soŋmaRis** *v.*	خودکشی	खुदकसी करना, आत्महत्य करना	commit suicide
سیر	**seR** *n.*	سونا	सोना	gold
سرنگ	**seRRaŋ** *adj.*	سنہرا	सुनहला	golden
سرگر	**seRgaR** *n.*	سُنار	सुनार	goldsmith
سسمک	**sesmuk** *n.*	خودغرض	स्वार्थ	selfishness
سکرٹری	**sekteRi** *n.*	معتمد	सचिव	secretary
سینو	**seno** *adj.*	چھوٹا	छोटा	small
سینواس	**senayis** *v.*	لیپ کرنا ۔ مَلنا	लेप करना, पोतना, मलना	smear
سیٹ	**se:t** *adj.*	شاہی	राजकीय	royal

1	2	3	4	5
اِس بل پَ	sbalpa *n.*	مینڈک	मेंढक	frog
اس پُ لُ	spulu *n.*	پر ۔ پنکھ	पंख	feather
اِس پوس کار	sposkaR *n.*	لوبان ۔ عود	धूप	incense
سپاے	spoy *n.*	تبدیلی	परिवर्तन	change
سپاے تھِس	spoyi̱^{h}is *v.*	بدلنا	बदलना	put back, change
اس پراتھِس	speRaṯ^{h}is *v.*	غپ شپ کرنا	गपशप करना	gossip
اسٹاگ	s̱tago *n.*	پھاٹک ۔	फाटक	gate
استرِن	s̱tiRin *n.*	کیڑا	कीड़ा	insect, worm
استوٹ	s̱toṯ *n.*	کندھا	कंधा	shoulder
اسٹوتھس	s̱toṯiṯ^{h}is *v.*	ڈھونڈنا	ढूँढना	search for
استون زا	s̱tonlza *n.*	موسم برسات ۔ برشکال (جولائی سے ستمبر تک کا موسم)	वर्षाऋतु	season that falls from July to September

1	2	3	4	5
ستونگ	**sto̱ŋ** *adj./n.*	ہزار	हज़ार	thousand
ستونگپا	**sto̱ŋpa** *n.*	تاجر۔ سوداگر۔ بیوپاری	व्यापारी	merchant
ستونزا	**sto̱ŋz** *n.*	قسم	शपथ	oath
ستون کا بے بُس	**sto̱nka:bebus** *v.*	بیوپار کرنا	व्यापार करना	trade
اِسدُک	**sḏuk** *n.*	دکھ۔ غم	दु:ख	grief, sorrow
اِسکرما	**skaRma** *n.*	تارا	तारा	star (Muslims)
اِسکرماشک رنگ	**skaRmažukRiŋ** *n.*	دمدار تارا	पुच्छल तारा	comet
اِسکل تھِس	**skalṯ^{h}is** *v.*	تقسیم کرنا۔ حصہ دار ہونا	साझा करना, हिस्सा करना	share
اِسکار تھِس	**ska:Riṯ^{h}is** *v.*	تولنا۔ وزن کرنا	तौलना, वजन करना	weigh
اِسکِچھ	**skiča** *n.*	مونگا۔ مرجان	मूँगा	coral
اِس کِس	**skis** *v.*	دیکھنا	देखना	to see, look at, notice
اس کیلی تھِس	**skiliṯ^{h}is** *v.*	موڑنا	मोड़ना	bend

1	2	3	4	5
اس کن جک سریس	**skiŋy uksaRis** *v.*	بغل گیر ہونا ۔ ایک دوسرے سے چمٹنا	परस्पर गले लगाना।	embrace (each other)
سکو	**sku** *n.*	بت، مجسمہ، مورتی	मूर्ति	statue, idol
اسکوگ پائس	**skugipayis** *n.*	بُت پرست	मूर्ति-पूजक	idolator
اسکول تھِس	**skulit̲^{h}is** *v.*	ہلانا (سر)	कँपाना।	shake (the head)
اسکوم تھِس	**skumit̲^{h}is** *v.*	کھینچنا ۔ نکالنا	खींचना, निकलना	draw
اسکوی تھِس	**skoyit̲^{h}is** *v.*	حکم دینا	आज्ञा देना	command
سکوراتھِس	**skoRa:t̲^{h}is** *v.*	طواف کرنا ۔ عرض کرنا ۔ بنتی کرنا	1. प्रार्थना करना 2. परिक्रमा करना	1. pray 2. to go around
اسکے سا	**skesa** *n.*	پھولوں کا ہار	फूलों की माला	garland
اسکے رائ	**skeRay** *adv.*	ایسا	ऐसा	so
اِسکے ژق	**skežaq** *n.*	یومِ پیدائش	जन्म दिन	birthday
اسگن ڈم	**sgundum** *adj.*	ہرا	हरा	green
اسگوپ	**sgopa** *n.*	گاؤں کا نوکر	गाँव का नौकर	village servant

1	2	3	4	5
اسگوگپ	**sgogpa** *n.*	لہسن	लहसुन	garlic
اسمان	**sman** *n.*	دوا	दवा	medicine
اسمان	**sman** *n.*	بارود	बारूद	gunpowder
اسمن ما	**smsnma** *n.*	بھوت - پریت	राक्षस	demon
اِس مم ما	**smimma** *n.*	بھوں	भौंह	eye-brow
سمیہ	**smya** *n.*	چھچھوندر	छछुंदर	mole
سمیارا	**smya:Ra** *n.*	داڑھی	दाढ़ी	beard
سَنَس	**snas** *n.*	ایک سوتا۔ ایک دھاگہ۔ ایک ریشہ	एकसूता	one thread
سنگٹٹتدِس	**sniŋt̲at̲d̲is** *v.*	ہمت بڑھانا	साहस देना, उत्साहित करना	encourage
سنوبِتھس	**snu:bit̲ʰis** *v.*	ڈبانا - غوطہ دینا	डुबाना	dip into
سنِنس	**sŋinas** *adv.*	تیز	तेज़	fast
سنیاتھِس	**sŋya:t̲ʰis** *v.*	دور رکھنا - دور رہنا	दूर रखना, दूर रहना	avoid

1	2	3	4	5
اسوائ	**svay** *n.*	پُل	पुल	bridge
سوائِس	**svayis** *v.*	لیٹنا	लेटना	lie down
اسپرند	**spRind̲** *n.*	بادل ۔ ابر	बादल	cloud
اسپرے تھِس	**spReyt̲ʰis** *v.*	خالی کرنا	खाली करना	empty
استرنگ	**st̲Raŋ** *n.*	گلی ۔ کوچہ	गली	street
استرنگ	**st̲Raŋ** *n.*	چھوٹی گلی	छोटी गली	lane
استروک دِس	**st̲Rokd̲is** *v.*	قربانی	कुर्बानी, बलिदान	sacrifice
اس گروگای تھِس	**skRogayt̲ʰis** *v.*	کُڑکُڑانا	कुड़कुड़ाना	cackle (as a hen)
اسکیابیائِس	**skyabyayis** *.v*	دیکھنے جانا	देखने जाना	visit
شتپاتھِس	**šat̲pat̲ʰis** *v.*	روناپٹنا ۔ آہ وزاری کرنا	विलाप करना, रोना पीटना	mourn
شدی	**šad̲i** *n.*	بندر	बन्दर	monkey
شسنا	**šasna** *n.*	۱۔ ران (۲) چوتڑ	1. जाँघ 2. नितंब, चूतड़	1. thigh 2. buttock

1	2	3	4	5
شک پھُل	šakpʰul *n.*	عبادت - دُعا	प्रार्थना	prayer
شک تھن	šakṯʰaŋ *n.*	کنکر	कंकड़	pebble
شہر	šahaR *n.*	شہر	नगर, शहर	city
شا ہر	ša:Ra *n.*	خزاں - پت جھڑ	शरद काल	autumn
شالتا	ša:lṯa .*n*	چھت	छत	roof
شِ	ši *n.*	مینڈک	मेंढक	frog
شپسی	šipsi *n.*	گواہی	गवाही	evidence
شٹا اِس	šiṭa:yis *v.*	پڑھانا - سکھانا	सिखाना, पढ़ाना	teach
شٹ رائِس	šitRays *v.*	سیکھنا	सीखना	learn
شِس	šiš *n.*	سر - ماتھا - اوپری حصہ	1. सिर, माथा 2. ऊपरी हिस्सा	1, head 2. top
شِش	ši:ša *n.*	شیشہ	शीशा	glass
ششازرمو	šišazeRmo *n.*	سر درد	सिर दर्द	head ache

1	2	3	4	5
ششکاتھس	šiška:ṯʰis *v.*	بات ماننا	बात मानना	give in (follow another's wish)
شکایتھس	ši̇ka:yaṯṯʰis *v.*	شکایت کرنا	शिकायत करना	complain
شِلوڈِ	šilodi *n.*	بھِڑ	ततैया	wasp
شنگ سے شیرشق	šiŋše:Ružaq *n.*	سنیچر	शनिवार	Saturday
شیِ سِس	ši:sis *v.*	نشان بنانا. کھرچنا	निशान बनाना, खुरचना	scratch
شروتھِس	šuRuṯʰis *v.*	شروع کرنا	शुरू करना	initiate, begin
شرڈِس	šuRḏis *v.*	چمڑا کمانا اور بھورا کرنا	चमड़ा कमाना और भूरा बनाना	tan
شُس	šus *n.*	سوجن - ابھار. سوزش	सूजन	swelling
شُس	šus *n.*	دھاگا	तागा, सूता	thread
شس بُس	šusbus *v.*	پھیلنا	फैलना	to swell
شُکو	šuko *adj.*	سوکھا ہوا	सुखा हुआ	dried
شکروژق	šukRužaq *n.*	جمعہ	शुक्रवार	Friday

1	2	3	4	5
شاسر	še:saR *n.*	صدی ۔ سوسال	सौ साल, शताब्दी, सदी	century
شطان	šeṯa:n *n.*	شیطان	शैतान. भूत	devil, ghost
شطان آپش	šeṯa:no a:pš *n.*	ایک کیڑا جس کا بدن لمبا اور پَر بڑے ہوتے ہیں	गोबरउरा	dragon fly
شجرِ	šey Ri *n.*	بہنوئی ۔ سالا	1. बहनोई 2. साला	1. sister's husband 2. wife's brother
شےچھند	šečʰenḏ *adj.*	مظبوط	मज़बूत	strong
شےپرنوٹی	še:pRiŋi:ti *n.*	چھپکلی	छिपकली	lizard
شےاتِمٹ	še:ṯmeṯ *adj.*	کمزور	कमज़ोर, दुर्बल	weak
اِشتل چھک	štalčak *n.*	چابک ۔ کوڑا	चाबुक	whip
اشتل چھک وِس	šṯalčakvis *v.*	چابک مارنا	चाबुक मारना	whip
اشتُن	šṯun *n.*	کھرل ۔ ہاون	खल, ओखली	mortar
اشکلبُ	škilbu *adj.*	چھوٹا	से छोटा	younger
اِشکےلی	ške:li *n.*	تیراکی	तैराकी	swimming

1	2	3	4	5
اشکےلِتھِس	ške:li$\underline{t}^{h}$is *v.*	تیرنا	तैरना	swim
اشکیانگ تِھس	škya:ŋ$\underline{t}^{h}$is *v.*	تاننا ۔ پھیلانا	तानना, फैलाना	stretch (some thing)
اشکیانگ اِس کُم تھس	škya:ŋskum$\underline{t}^{h}$is *v.*	ٹانگ پھیلانا	टांग फैलाना	stretch (oneself)
شمولِ بُس	šmulibus *v.*	پسینہ آنا	पसीना आना	sweat
شنومِی	šnumi *n.*	بو	बू, गंध	smelling, smell
شیا	šya *adv.*	اوپر	ऊपर	above
شیاس	šyas *adj.*	رحمدل	दयालु	kind
شیادِس	šya:$\underline{d}$is *v.*	جھڑکنا ۔ ڈانٹنا	झिड़कना, डाँटना	scold
شیار	šya:R *n.*	مشرق	पूर्व दिशा	east
شیارو	šya:Ro *n.*	ہرن	हरिण	deer
شیانگ کُ	šya:ŋku *n.*	بھیڑیا	भेड़िया	wolf
شیونونہالس	šyo:ŋonax̣alis *n.*	جمائی لینا	जम्हाना	yawn

1	2	3	4	5
صا	ṣa *n.*	چھ	छः	six
صبائس	ṣabays *v.*	اچھا کرنا - زخم بھرنا	अच्छा करना, घाव भरना	heal
صَتِ تھِس	ṣaṯiṯ^{h}is *v.*	اون یا سن کو پاک کرنا	तुनना	comb (fibre for spinning)
صدتھِس	ṣaḏṯ^{h}is *v.*	جانور خصی کرنا - آختہ کرنا	बधिया करना	castrate
شراپ	ṣaRa:p *n.*	دارو - شراب	शराब	liquor
شراتھِس	ṣaRa:ṯ^{h}is *v.*	طے کرنا - فیصلہ کرنا	तय करना, निर्णय करना	decide
شک	ṣak *n.*	شک - گمان	शक, संदेह	doubt
شک بُس	ṣakbus *v.*	شک کرنا - گمان کرنا	शक करना, संदेह करना	doubt, suspect
شکس	ṣaks *n.*	دُنبالہ	पुछल्ला	trail
شکسُل	ṣaksul *n.*	ریت - بالو	बालू	sand
سکما	ṣakma *n.*	چھوٹا پتھر	छोटा पत्थर	small stone
شگش گل	ṣagaṣgal *n.*	ریگستان	रेगिस्तान	desert

1	2	3	4	5
شل بائس	ṣalbays *v.*	خوش کرنا ۔ دل بہلانا	मन बहलाना	amuse
شل یکس	ṣalyaks *adj.*	اچھا	अच्छा	good
شاہ سی راس	ṣahsi:Ra:s *n.*	حکومت	साम्राज्य	empire
شاٹ رِش	ṣa:tṣi *n.*	خواب	सपना, स्वप्न	dream
شاٹِ رِیٹس	ṣa:tiRi:tis *v.*	خواب دیکھنا	सपना देखना	dream
شانگ ڈونگ ستونک سِی بُس	ṣa:ŋḏoŋ sṯoŋsibus *v.*	جھٹکا دینا ۔ پھنس جانا	1.झटका देना 2. फंस जाना	hitch
شٹن شٹن	ṣitanṣitan *adv.*	دھیرے دھیرے ۔ بتدریج	धीरे धीरे	gradually
شِل	ṣili *n.*	پیٹی ۔ بلٹ	पेटी	belt
شنگ	ṣiŋ *n.*	سنگ	सींग	horn
شنکھن	ṣiŋk^{h}an *n.*	کاریگر ۔ دستکار (۲) بڑھئی	1. मिस्त्री 2. बढ़ई	1. artisan 2. carpenter
شُس	ṣu *n.*	ترکاری	तरकारी	vegetable
شُپ شُپ تھِس	ṣupṣupṯ^{h}is *v.*	کانا پھوسی کرنا ۔	फुसफुसाना	whisper

1	2	3	4	5
شُدمار	**ṣudma:R** *n.*	گھی	घी	ghee
شگو	**ṣugu** *n.*	خط (۲) کاغذ	1. पत्र 2. कागज	1. letter 2. paper
شمی دوس	**ṣumid̲o:s** *adj.*	تھکا ہوا	थका हुआ	tired
شمس بُس	**ṣumisbus** *v.*	تھکنا	थकना	tire
شنمسِتھِس	**ṣunamsit̲^{h}ts** *v.*	سونپنا، حوالے کرنا	सौंपना, समर्पण करना, त्यागना	surrender
شنائس	**ṣuna:yis** *v.*	پوچھنا	पूछना	ask
شنگ	**ṣuŋa** *n.*	زُنّار ۔ جینو	जनेऊ	sacred thread
شونِ	**ṣu:ŋi** *adj.*	غار	गुफा, गर्त	hollow
شنگ رس	**ṣu:ŋRus** *n.*	۱۔ کانٹا ۔ ریڑھ	रीढ़	spine
شو	**ṣo** *adj.*	سفید	सफेद	white
شونُ	**ṣono** *n.*	مکھن ۔ مسکہ	मक्खन	butter
شوبیس	**ṣo:be:s**	سولہ	सोलह	sixteen

1	2	3	4	5
شوتارازس	ṣotaRa:zis *n.*	ضمانت	जमानत	security
شولِبُس	ṣo:libus *v.*	منتشر کرنا - بھگا دینا	छितराना, तितर बितर करना	disperse
سشپن	ṣpon	مصوّر - نقاش - بت تراش سنگ تراش	चित्रकार, शिल्पी	1. painter 2. sculptor
اسپےتِھس	ṣpe:$\underline{t}^{h}$is *v.*	نقل کرنا	नकल करना	mimic
اشٹکس	ṣ$\underline{t}$aks	نشانہ	1. लक्ष्य, 2. पार्सल	1. target 2. parcel
اسٹےاِن تابا اِس	ṣ$\underline{t}$e.n$\underline{t}$abayis *v.*	پیٹھ ٹیکنا - لیٹنا	पीठ टेकना, लेटना	lie (recline)
ششرُو	ṣRo *adj.*	اندھا	अन्धा	blind
شقنگ	ṣqaŋ *n.*	نغمۂ حمد - مناجات	भजन, स्तोत्र	hymn
سمیتِ تِھس	ṣmi:$\underline{t}$i$\underline{t}^{h}$is *v.*	نگلنا	निगलना	swallow
شمُل	ṣmul *n.*	روپیہ - پارہ - چاندی	1. रूपया 2. पारा 3. चाँदी	1. rupee 2. mercury 3. silver
شمُل چھو	ṣmulču *n.*	پسینہ	पसीना	sweating

1	2	3	4	5
شنالن	ṣnalan *n.*	بٹن کا ہار جو کان کے چاروں طرف پہنا جاتا ہے	बटन की माला जो कान के चारों ओर पहनी जाती है।	garland made of buttons to wear around the ear.
شباچھَ	ṣna:čʰa *n.*	کان کا زیور۔ ایرنگ	कान की बाली	ear-ring
شنابنگ	ṣŋa:boŋ *n.*	اونٹ	ऊँट	camel
شنِل	ṣŋil *n.*	گوند	गोंद	gum
اشنیوکس	ṣŋyoks *n.*	عادت	आदत	habit
شوا	ṣva *n.*	کُتّا	कुत्ता	dog
شواسینا	ṣvasina *n.*	پلّا	पिल्ला	pup
شوار	ṣva:R *n.*	بادلوں کی گرج	बादलों की गरज	thunder
شوت	ṣvit̠ *n.*	سیٹی	सीटी	whistle
شوت تھِس	ṣvit̠t̠ʰis *v.*	سیٹی بجانا	सीटी बजाना	whistle
شوِتھس	ṣvi:yt̠ʰis *v.*	دھاگا پرونا	तागा पिरोना	thread (a needle)

1	2	3	4	5
شیو	ṣyo *n.*	سو	सौ	hundred
شِو	ṣvi *n.*	ہاضمہ	पाचन	digestion
شو	ṣvi *v.*	چھلکا	छिलका उतारना	peel
غر	ɣ̣aR *n.*	گدھا	गदहा, गधा	ass
غلطی	ɣ̣alṯi *n.*	غلط	गलत	wrong
غلطی تھِس	ɣ̣alṯiṯ^{h}is *v.*	قصور۔ یا ناراض کرنا	कसूर या नाराज़ करना	offend
غملےغبس	ɣ̣amloɣ̣ebus *v.*	قے کرنا۔ یا قے ہونا	कै करना या होना	to vomit
غان	ɣ̣a:n *n.*	پتھر کا ٹکڑا	पत्थर की पटिया	stone slab
غائس	ɣ̣a:yis *v.*	تنگ کرنا۔ غصّہ ہونا	1. तंग करना 2. गुस्सा होना	1. annoy 2. get angry
غوپ	ɣ̣op *adj.*	کھوکھلا	खोखला	hollow
غوتھل	ɣ̣ot^{h}ul *n.*	فوطہ۔ خصیہ	अंडकोष	testicle
غنو	ɣ̣ono *n.*	جَو	जौ	barley

1	2	3	4	5
غنڈنگ	ɣondiŋ *n.*	کوئل	कोयल	cuckoo
قٹار	qataR *n.*	چاقو۔ چھُری	चाकू, छुरी	knife
قٹارَ اُزی	qataRau:zi *n.*	چھری کی دھار	छुरी की धार	edge of the knife
قاتھِس	qa:t̲ʰis *v.*	یاد کرنا	याद करना	remember
قاٹِس	qa:tis *n.*	۱۔ گھومنا	कताई	spinning
قاٹِس	qa:tis *v.*	۲۔ کاٹنا	1. घूमना 2. कातना	spin
قاشِس	qa:žis *v.*	رگڑنا	रगड़ना	to rub
قاکُس	qa:kus *n.*	ایک چڑیا کا نام	एक चिड़िया का नाम	name of a bird
قال	qa:l *n.*	گال	गाल	cheek
قانن	qa:nun *n.*	قانون	कानून	law
قاو	qa:v *n.*	چوڑی	कड़ा, चूड़ी	bangle
قِس	qis *n.*	قسط	किश्त	instalment

1	2	3	4	5
قُو	**qu** *n.*	کوّا	कौआ	crow
قوٹو	**qu:to** *n.*	گھٹنا	घुटना	knee
قونوچھس	**qu:noč^{h}is** *v.*	چبھونا ۔ چبھنا	चुभोना, चुभना	prick (as thorn)
قٹو	**qoto** *n.*	لکڑی	लकड़ी	wood
قوم	**qom** *n.*	مذہب	धर्म	religion
قونتھس	**qont^{h}is** *v.*	سننا	सुनना	to hear
کبو	**kabu** *n.*	عورتوں کا ایک زیور	स्त्रियों का एक गहना विशेष	an ornament for lady
کبوتمر	**kabutumaR** *n.*	رتن	रत्न	gem
کچھا	**kača:** *n.*	پاجامہ	पाजामा	trousers
کرِ	**kaRi** *n.*	جگ ۔ (۲) ٹوکری	1. जग 2. टोकरी	1. jug 2. basket
کروڑ	**kaRo:d** *adj.*	کروڑ	करोड़	crore
کشانڈالولس	**kaṣa:ndalolis** *n.*	بواسیر	बवासीर	piles

1	2	3	4	5
کلا	**kala** *n.*	ہاتھ	हाथ	arm
کلم	**kalam** *n.*	قلم	कलम	pen
کلن	**kalon** *n.*	شاہزادہ	राजकुमार	prince
کلے بھاٹِ رِس	**kalep^{h}a$\underline{t}$iRis** *v.*	بدلہ لینا	बदला लेना	avenge
کمیز	**kami:z** *n.*	قمیص	कमीज़	shirt
کمبل	**kambal** *n.*	کمبل	कम्बल	blanket
کمچھو	**kamču** *n.*	چونچ	चोंच	beak
کمچھوڈِس	**kamču$\underline{d}$is** *v.*	چونچ مارنا	चोंच मारना	peck (as a bird)
کمزور	**kamzor** *adj.*	کمزور	कमज़ोर	not durable, weak
کنا	**kana** *adj.*	کانا	काना	one-eyed
کینس پُری	**kanispuRi** *n.*	کان کا میل	कनमैल	ear-wax
کنی	**kani** *n.*	کان	कान	ear

1	2	3	4	5
کنیربیاس	**kani:Rbya:s** *n.*	کینچوا	केंचुआ	earth-worm
کن کن	**kankan** *n.*	پنڈلی	पंडुली	leg portion from kneeto ankle
کنکو	**kaŋku** *n.*	پنجہ	पंजा	claw
کَ اِس	**kayis** *v.*	اُبالنا	उबालना	boil
کَ اِسپا	**kayispa** *n.*	باورچی ۔ رسوئیا	रसोइया	cook
کاتاغایک	**ka:ṯaɣayk** *adj.*	تھوڑا	थोड़ा	few
کاجو	**ka:ɉu** *n.*	کاجو	काजू	cashewnut
کانگ شپس	**ka:ŋṣups** *n.*	موزہ	मौजा	socks
کاوُ	**ka:v** *.pron.*	جو	जो	which
کتاب	**kiṯa:p** *n.*	کتاب	किताब, पुस्तक	book
کِشتی	**kisṯi** *n.*	ناؤ ۔ کشتی	नाव	boat
کِشتی پا	**kisṯipa:** *n.*	ملاح	मल्लाह, नाविक	boatman, sailor

1	2	3	4	5
کِرزے	**kiRze** *n.*	دالیں	दालें	pulses
کیٹ	**ki:t** *n.*	پاجامہ	पाजामा	trousers
کُ	**ku** *n.*	دیوار	दीवार	wall
کُپاس	**kupa:s** *n.*	روئی	रूई	cotton (Buddhists)
کُٹی	**kut̲t̲i** *n.*	پیر	पैर	leg
کُتیرجاس نہاسِس	**kut̲t̲iRɟ as naha:sis** *v.*	شکار کرنا۔ پیچھا کرنا	शिकार का पीछा करना	track (an animal)
کُتِیس بونوگلی	**kut̲t̲is bonoguli** *n.*	پیر کا انگوٹھا	पैर का अँगूठा	toe
کُتِیس تھل	**kut̲t̲ist^{h}il** *n.*	پانو	पाँव	foot
کُتِیس گٹ	**kut̲t̲isgat** *n.*	ٹخنہ	टखना	ankle
کچھور	**kučuR** *n.*	چٹخنی	सिटकनी	bolt
کُرسے	**kuRce** *n.*	قطعۂ زمین	क्यारी	field bed

1	2	3	4	5
کرسی	**kuRsi** *n.*	کرسی	कुर्सी	chair
کُرکم	**kuRkum** *n.*	زعفراں	केसर	saffron
کُسں کو	**kusko** *n.*	ٹھڈی	ठुड्डी	chin
کُلّی	**kulli** *n.*	مزدور۔ قلی	मजदूर, कुली	labourer
کُنی لی	**kuni:li** *n.*	کبوتر	कबूतर	pigeon
کنجا	**kuɲɟa** *adj.*	انیس	उन्नीस	nineteen
کُوٹُو	**ku:to** *n.*	گھٹنا	घुटना	knee
کوٹ دِس	**ku:tdis** *v.*	مکان بنانا	मकान बनाना	build (house)
کُو	**ko** *pron.*	کون	कौन	who
کوُر	**koR** *pron.*	میرا	मेरा	mine
کورپر	**koRpoR** *n.*	معدنی	खनिज द्रव्य	mineral
کسن دِی	**kosandi** *adj.*	بہادر	वीर, बहादुर	brave

1	2	3	4	5
کوگا	**koga:** *adj.*	کوئی	कोई	any
کنتی	**konti** *v.*	(دھیان سے) سُننا	सुनना	to listen
کونو	**koŋo** *n.*	کنگھی	कंघी	comb
کونوتھِس	**koŋotʰis** *v.*	کنگھی کرنا	कंघी करना	comb (hair)
کن جک	**koŋjok** *n.*	خدا	ईश्वर	God
کن جک سم	**koŋjoksum** *n.*	دیوی	देवी	Goddess
کوٹ	**ko:t** *n.*	کچہری ۔ عدالت	कचहरी	court
کودیش	**ko:de:š** *adj.*	گیارہ	ग्यारह	eleven
کوژق پو	**ko:žaqpo** *n.*	ہر ایک پل	हर एक पल	every movement
کوسا	**ko:sa** *adj.*	کئی	कई	several
کولو	**ko:lo** *adj.*	لنگڑا	लँगडा	lame
کرے	**keRe** *adv.*	کب	कब	when

1	2	3	4	5
کرے بے ٹو	**keRebeto** *adv./conj.*	جب کبھی	जब कभी	whenever
کسے	**kese** *adv.*	تاکہ	ताकि	so that
کے سارَ	**keseRa** *pron.*	کِس کو	किसको	whom
کمت	**kemet** *adj.*	پتلا	पतला	lean
کیک	**ke:k** *adj.*	تھوڑا، کچھ	थोड़ा, कुछ	some
کیک پو	**ke:kpo** *adj.*	کیسا	कैसा	how
کروسو	**kRasu** *n.*	بڑا چمچہ	कलछी	big spoon
کرام تِھس	**kRa:mit^his** *v.*	پانی چھڑکنا	पानी छिड़कना	sprinkle (water)
کرن جِس	**kRi:ŋǰis** *v.*	چپکنا	चिपकना	stick to
کریوتھس	**kRi:vt^his** *v.*	چلانا۔ رونا	चिल्लाना, रोना	shout, cry, weep
کرو	**kRu** *n.*	گدھے کا بچّہ	गधे का बच्चा	young one of donkey
کرو	**kRu** *n.*	کونا	कोना	corner

1	2	3	4	5
کرم تھس	**kRumṭʰis** *v.*	کام کرنا	काम करना	earn, work, act
کرو	**kRo** *n.*	چھاتی	छाती	chest
کروٹ پا	**kRoṭpa** *n.*	پیٹ	पेट	abdomen
کروکھر	**kRokʰaR** *n.*	سفید گیہوں	सफेद गेहूँ	white wheat
کژنگ جس	**kžiːŋjis** *v.*	سڑنا	सड़ना	decay
کشا	**kša** *n.*	سارس - بگلا	सारस, बगुला	crane
کشپ	**kšap** *n.*	زرہ بکتر	कवच	armour
کشاچھم	**kšaːčʰem** *adj.*	چمکیلا	चमकीला	bright
کشک کشک مو	**kšikkšikmo** *n.*	بیل	लता	creeper
کھا	**kʰa** *adj.*	غصّہ	क्रोधी	angry
کھپ	**kʰapi** *n.*	چمچہ	चम्मच	spoon
کھچن	**kʰačan** *adj.*	غصّہ	क्रोधी	angry

1	2	3	4	5
کھچھو	k^haču *n.*	رال	लार	saliva
کھڑو	k^haRo *n.*	لوہار	लोहार	blacksmith
کھڑوتِ	k^haRoti *n.*	ٹوکری	टोकरी	basket
کھڑب	k^haRba *n.*	کانسا - پیتل	कांसा, पीतल	bell metal
کھڑسکے	k^haRske: *adv.*	نیچے	नीचे	down
کھازس	k^hazas *n.*	پھل	फल	fruit
کھستنگ بائیس	k^hasṯuŋbayis *v.*	روزہ رکھنا	उपवास करना	fast
کھلپ	k^halep *n.*	ڈھکن	ढक्कन	lid
کھنگچھی دو	k^haŋčiḏo *n.*	قیدی	कैदी	prisoner
کھنگچھی رس	k^haŋčiRis *v.*	باندھنا	बाँधना	tie up, lock up
کھنگچھس	k^haŋčis *n.*	قیدخانہ - جیل	कैद खाना, जेल, कारागार	prison
کھاٹھس	k^haha:ṯ^{h}is *v.*	ڈاٹ لگانا	डाट लगाना	plug (a leak)

1	2	3	4	5
کھپ شِیَم	**k^{h}ipšyaŋ** *n.*	لومڑی	सियार	jackal
کِھلِ لِبُس	**k^{h}ilibus** *v.*	رکنا	रुकना	stop
کھِم	**k^{h}ima** *n.*	کتیا	कुतिया	bitch
کھِم چھِس	**k^{h}imčes** *n.*	پڑوسی	पड़ोसी	neighbour
کھُٹ	**k^{h}ut** *adj.*	چھوٹا	छोटा	short
کھُٹس	**k^{h}utis** *v.*	(۱) ڈھول بجانا (۲) مارنا (۳) کچلنا	1. ढोल बजाना 2. मारना 3. कुचलना	1. beat (drum) 2. kill 3. stamp (the foot)
کھمسس	**k^{h}umsis** *v.*	سکڑنا	सिकुड़ना	shrink
کھُن	**k^{h}un** *n.*	کہنی	केहुनी	elbow
کھُٹو	**k^{h}u:to** *n.*	چوڑائی	चौड़ाई	breadth
کھو	**k^{h}o** *n.*	ٹوپی	टोपी, हैट	cap, hat
کھوپا	**k^{h}opa** *n.*	ناریل	नारियल	coconut

1	2	3	4	5
کھر	**k^{h}oR** *n.*	نیم دائرہ	अर्द्धवृत्त	half-circle
کھر	**k^{h}oR** *adj.*	رشتہ دار	रिश्तेदार, संबंधी	relative
کھرپ	**k^{h}oRpo** *n.*	اراضی ۔ زمین ۔ رقبہ	क्षेत्र	area
کھرکھر	**k^{h}oRk^{h}oR** *adj.*	ٹیڑھا میڑھا ۔ پُرپیچ	धुमोआ	zigzag
کھوکس	**k^{h}oks** *v.*	کھانسی	खाँसी	cough
کھون	**k^{h}on** *n.*	دشمنی	शत्रुता	enmity
کھے نِی بس	**k^{h}e:nibus** *v.*	مستقبل کی پیشن گوئی	भविष्य बताना	foretell, predict
کیال لو	**k^{h}yallo** *n.*	بھیڑ	भेंड़	sheep
کھیانسِی بُس	**k^{h}yaŋsibus** *v.*	دہی جمانا ۔ دہی جمنا	दही जमाना, दही जमना	coagulate
کیا نے	**k^{h}ya:ne** *adv.*	کہاں	कहाँ	where
کھیوردم	**k^{h}yuRḏum** *n.*	ایک سی چیز ۔ جیسا	एक सी चीज़, जैसा	like
کھیوغاپ	**k^{h}yoɣ̣a:pa** *n.*	عقل	बुद्धि	intellect

1	2	3	4	5
کیونو	**k^{h}yono** *adj.*	کالا	काला	black
کھیٹس	**k^{h}yetis** *v.*	دفنانا	दफनाना	bury
کھوا	**k^{h}va** *n.*	غذا ۔ کھانا	भोजन, खाना	food
گَ	**ga** *adv.*	بھی	भी	also
گدی	**gadi** *n.*	گھڑی	दीवाल घड़ी	clock
گریب	**gaRi:b** *n.*	غریب	गरीब	poor
گرمو	**gaRmo** *n.*	لوہار	लोहार	blacksmith (fem.)
گگس لِس	**gagslis** *v.*	دم گھٹنا	दम घुटना	choke
گلت	**galat** *adj./n.*	غلط	गलत	wrong
گمونِ	**gammuni** *adv.*	نیچے	नीचे	below
گمون رس	**gammuniyis** *v.*	اُترنا	उतरना	alight
گنٹَ	**ganta** *n.*	وقت	समय	time

1	2	3	4	5
گنٹ پھٹ	gantap^{h}et *n.*	آدھا گھنٹہ	आधा घंटा	**half-an-hour**
گنڈُرو	gandu:Ro *n.*	گلا	गला, कंठ	**gullet**
گامبو	ga:mbu *n.*	مٹر	मटर	**pea**
گِدِک تھِس	gidikt^{h}is *v.*	گدگدانا	गुदगुदाना	**tickle**
گِرِ	giRi *n.*	بڑا مکان	बड़ा मकान	**big house**
گلاس	gila:s *n.*	شیشہ	शीशा	**glass**
گلٹ	gilet *n.*	الیومونیم	अल्लमूनियम	**alluminium**
گِن تھِس	granit^{h}is *v.*	ناپنا	नापना	measure (length), measure (volume)
گنِس	ginis *v.*	پکڑنا	पकड़ना	catch, hold
گِن دو	gini:do *adj.*	مجرم	अपराधी	accused
گِندَ	gind *n.*	راکشس	दैत्य, दानव	giant
گلاب	gula:b *n.*	گلاب کا پھول	गुलाब का फूल	**rose**

1	2	3	4	5
گلابی رنگ	**gula:biRaŋ** *adj.*	گلابی	गुलाबी	rosy
گُلی	**guli** *n.*	اُنگلی	अँगुली	finger
گلوبند	**guluba:n** *n.*	گلوبند	गुलूबन्द	scarf
گلس	**gulus** *n.*	کپڑا	कपड़ा	cloth
گلس ڈس	**gulusd̲us** *v.*	دھونا	धोना	wash
گلس دس پَ	**gulusd̲uspa** *n.*	دھوبی	धोबी	washerman
گلس سِس	**gulussis** *v.*	رفو کرنا	रफू करना	mend (a garment)
گُم	**gum** *n.*	گیہوں	गेहूँ	wheat
گنا چھند	**guna:čand̲** *adj.*	قصوروار	दोषी	guilty
گُئیُ گُ اِی ٹھگَ	**guyit^{h}iga** *n.*	موٹی عورت	मोटी स्त्री	fat woman
گوٹُ	**gu:tu** *n.*	جنگی کلہاڑا	कुल्हाड़ा, परशु	battle axe
گورِ	**gu:Ri** *n.*	آئینہ	दर्पण, शीशा, आइना	mirror

1	2	3	4	5
گولُ	**gu:lu** *n.*	مستول	मस्तूल	mast
گبو	**gobu** *adj.*	بڑا	ज्येष्ठ, बड़ा	elder
گوپھر	**gop^{h}oR** *n.*	کھوپڑی	खोपड़ी	skull
گوت	**got̲** *n.*	نقصان	नुकसान, हानि	loss
گوتھارِ	**got̲^{h}a:Ri** *n.*	انگوٹھی	अँगूठी	ring
گٹ	**got** *n.*	گھر	घर	house, room
گن پُ	**gonpa** *n.*	مندر	मन्दिर	temple (Buddhists)
گوے	**goy** *n.*	گیت	गीत	song
گوِی بلے برتھس	**goyiballezbRi:t̲^{h}is** *v.*	(نظم) لکھنا	कविता रचना, लिखना	compose (poetry), write (,,)
گویم کھر	**goyoŋk^{h}oR**	سر چکرانا	सिर का चक्कर खाना	reeling of head
گوے دِس	**goyd̲is** *v.*	گانا	गाना	sing (a song)
گری	**goRi** *adv.*	دیر	देर	late

1	2	3	4	5
گولِی	**go:li** *n.*	گولی	गोली	bullet
گولی	**go:li** *n.*	گائے	गाय	cow
گوو	**go:v** *adj.*	۱۔ موٹا ۔ (۲) کھردرا	1. मोटा 2. खुरदरा	1. fat 2. course
گربِس تھِس	**gRabs$\underline{t}^{h}$is** *v.*	نقشہ بنانا	नक्शा या योजना बनाना	plan
گرپس	**gRaps** *v.*	۱۔ نقشہ (۲) سازش	1. योजना 2. षडयंत्र	1. plan 2. conspi-rancy
گرم لن	**gRamlan** *n.*	ہال	हल	plough
گِرِ	**gRi** *n.*	گردن	गर्दन	neck
گرم سِس بُس	**gRimsibus** *v.*	نچوڑنا	निचोड़ना	squeeze
گرن دِس	**gRon$\underline{d}$is** *v.*	مدعو کرنا ۔ بُلانا	निमंत्रण देना, बुलाना	invite
گرےتِ بُس	**gRe:$\underline{t}$ibus** *v.*	پیر پھسل جانا	पैर फिसल जाना	slip (lose footing)
گوس	**gvas** *v.*	لادنا	लादना	load (a vehicle)
گیامو	**gyamo** *n.*	ملکہ	रानी	queen

1	2	3	4	5
گیاپ	**gya:p** *n.*	(۱) نہر (۲) ندی	1. नहर 2. नदी	1. canal 2. river
گیوس	**gyus** *v.*	اُٹھانا	उठाना	raise
گیوشِ	**gyuši** *n.*	قرض	कर्ज, ऋण	loan
گیوسِس	**gyušis** *v.*	قرض لینا	ऋण लेना	to get loan
گیوسِ یارِس	**gyušiyaris** *v.*	قرض لینا	उधार लेना	borrow
گیون	**gyun** *n.*	چاند	चाँद	moon
گیوس	**gyu:s** *v.*	ڈھونا ۔ لے جانا	ढोना, ले जाना	carry
گیوتِ بُس	**gyoṯibus** *v.*	دکھی ہونا ۔ پچھتانا	दु:खी होना, पश्चात्ताप	regret
گیوکِس پ	**gyokispa** *adv.*	جلد	जल्द, शीघ्र	soon
لٹ سٹ	**latṣiṯ** *n.*	سننا	सुनना	hearing
لس چھک بُس	**lasč^{h}aqbus** *v.*	روکنا	रोकना	hinder
لق پھس	**laqp^{h}is** *n.*	دستی ۔ رومال	रूमाल	hand kerchief

1	2	3	4	5
لق تِل	**laqt̲il** *n:*	ہتھیلی	हथेली	palm
لق چھا	**laqč^{h}a** *n.*	ہتھیار	हथियार	weapon
لق چھڑدِس	**laqč^{h}aRd̲is** *v.*	تالی بجانا	ताली बजाना	clap (hands)
لق چھکس	**laqč^{h}iks** *n.*	کلائی	कलाई	finger joint, wrist
لق صپس	**laqṣups** *n.*	دستانے	दस्ताने	gloves
لق لق	**laqlaq** *n.*	ٹمٹمانا	लकलक	twinkling
لک صکس	**lakṣaks** *n.*	اشارت	हावभाव	gesture
لگرڈا گھڑ داتھِس	**lagaRd̲a:k^{h}aRd̲a:t̲^{h}is** *v.*	گونگے بہرے کی طرح اشارہ کرنا	मूक वधिर की तरह इशारा करना	give signal (as deafs and dumbs)
لندی	**land̲i** *n.*	آواز	स्वर	voice
لندِس	**land̲is** *v.*	بلانا ۔ دھیان دلانا	बुलाना, ध्यान आकर्षित करना	call (to get attention)
لیَس	**lays** *v.*	فصل کاٹنا	फसल काटना	reap (grain), harrow
لاک	**la:k** *adj.*	لاکھ	लाख	lakh

1	2	3	4	5
لانگ پھوچھے	**la:ŋp^{h}o:č^{h}e** *n.*	ہاتھی	हाथी	elephant
لانگ ٹو	**la:ŋto** *n.*	بیل	बैल	ox
لِحس	**liẓis** *v.*	مِلنا	मिलना	meet
لِشو	**lišo** *n.*	تعلق	तालुक	taluk
لفافہ	**lifa:fa** *n.*	لفافہ	लिफाफा	envelope
لِم تھِس	**limṯ^{h}is** *v.*	چاٹنا	चाटना	lick
لنگس تھِس	**liŋsṯ^{h}is** *v.*	شکار کرنا	शिकार करना	hunt (for game)
لنگس کھی	**liŋsk^{h}i** *n.*	شکاری کتّا	शिकारी कुत्ता	hound
لبون	**lubon** *n.*	پیغمبر	पैगम्बर	prophet (Buddhist)
لُم کھن	**lumk^{h}an** *n.*	گایک ۔ گویّا	गायक	singer
لنگ	**luŋ** *n.*	ہوا	हवा	air
لنگ درک	**luŋḏRak** *n.*	طوفان	तूफान	storm

1	2	3	4	5
لنگ کھر	**luŋkʰoR** *n.*	طوفانی ہوا	चक्रवात	cyclone
لنگ مین	**luŋmen** *adj.*	دیہاتی ۔ دیہی	ग्रामीण	rural
لوٹو	**lu:to** *n.*	سادھو ۔ سنیاسی	सन्यासी, भिक्षु	monk
لوص	**loṣ** *n.*	گوند	गोंद	gum
لوک بُس	**lokbus** *v.*	گرنا	गिरना	fall down
لوک تھِس	**loktʰis** *v.*	گرانا	गिराना	knock down
لوکھور	**lokʰoR** *n.*	سال	वर्ष	year
لوک چھر	**lokčʰaR** *n.*	بادلوں کی گرج	बादलों की गरज	thunder
لول	**lol** *n.*	لہو ۔ خون	लहू, रक्त, खून	blood
لولِس	**lolis** *n.*	خون بہنا	खून बहना	bleeding
لول نخالس	**lolnaxalis** *v.*	خون نکالنا	खून निकलना	bleed
لوم چھن	**lomčʰin** *n.*	جگر	जिगर	liver

1	2	3	4	5
لون پھو	**lonp^{h}o** *n.*	کلاکار	कलाकार	artist
لودو	**lo:do** *adj.*	لال	लाल	red
لونگ	**lo:ŋ** *n.*	لونگ	लवंग	cloves
لِصس	**leẓis** *v.*	بند کرنا	बन्द करना	to close
لئے	**ley** *n.*	لومڑی	लोमड़ी	fox
لے رے وِس	**le:Redis** *v.*	کرائے پر دینا	भाड़े पर देना	hire
لتیا	**ltya** *n.*	ناف	नाभि	navel
لحت چھند	**lǰitčand** *adj.*	بھاری	भारी	heavy
لچھ اگ اِسکر	**lčakskar** *n.*	ٹن	टीन	tin
لچھندم	**lčaŋma** *n.*	پیڑ	पेड़	tree
لِ چھے	**lče** *n.*	زبان ۔ جیب	जीभ	tongue
لددپ	**ldadpa** *n.*	دماغ	दिमाग, मस्तिष्क	brain

1	2	3	4	5
لدن بُ	**ldaŋbu** *n.*	لکڑی کی سیڑھی	काठ की सीढ़ी	ladder
اِل دنِ بُس	**ldi:ŋibus** *n.*	بہنا	बहना	float
.ل ڈل ڈت	**ldeldet** *adj.*	سست ۔ مند	सुस्त, मन्द	lazy, dull
.ل زدد ٹ گِ نِس	**lzaddatginis** *v.*	پیچھا کرنا	पीछा करना	follow (a person)
اِلوا	**lva** *n.*	پھیپھڑے	फेफड़ा	lung
مب زرا	**mabža** *n.*	مور	मोर	Peacock
مجبوردِس	**maǰbu:Rtʰis** *v.*	مجبور کرنا ۔ دبانا	बाध्य करना	compel
مچھڈدنِ	**mačaddani** *n.*	جالی	जाल	net
مچھنگ	**mačuŋ** *n.*	دوسری بیوی	उपपत्नी	second wife
مچھن	**mačen** *n.*	پہلی بیوی	पत्नी	first wife
مرِس	**maRis** *v.*	(جان سے) مار ڈالنا	जान से मार डालना	to kill
مَردُنگ	**maRduŋ** *n.*	شہتیر ۔ کرن ۔ روشنی کی شعاع	किरण	beam

1	2	3	4	5
مرمت تھِس	maRmat$\underline{t}^h$is *v.*	(ہتھیار کی) مرمت	हथियार की मरम्मत करना	repair (tool)
مثریت	maži:$\underline{t}$ *n.*	مسجد	मसजिद	mosque
مسالے	masa:le *n.*	مسالہ	मसाला	spices
مضوک	maṣok *n.*	ناامیدی	निराशा	despair
مکا	maka *n.*	بُھٹّہ	भुट्टा	maize
مَل تھور	mal$\underline{t}^h$oR *n.*	ہتھوڑا	हथौड़ा	hammer
مَلُسا	malsa *n.*	جگہ	जगह	place
مَل مُل تھِس	malmul$\underline{t}^h$is *v.*	آگ تاپنا	आग तापना	warm (oneself by fire)
منا تھِس	mana:$\underline{t}^h$is *v.*	منع کرنا	मना करना	prohibit, forbid
منی لی	mani:li *n.*	روٹی	रोटी	bread, chupatee
منی لِ ابرس	mani:liyaRis *v.*	سگائی کرنا	सगाई करना	betroth

1	2	3	4	5
منے پن سے تِھس	**mane panme$\underline{t}^{h}$is** *v.*	عبادت کرنا	पूजा करना	worship (Buddhists)
مندر	**man$\underline{d}$iR** *n.*	مندر	मन्दिर	temple
منڈتِھس	**mannud$\underline{t}^{h}$is** *v.*	شادی کرنا	शादी करना	marry
ماہے بلنگ	**mahe:balaŋ** *n.*	بھینسا	भैंसा	buffalo
مابُ شونَ	**ma:busu:na** *adv.*	کبھی نہیں	कभी नहीं	never
ماتے	**ma:$\underline{t}$e** *adv.*	بعد میں	बाद में	after
مارا	**ma:Ra** *pro.*	مجھ کو	मुझको	to me
ماصٹر	**ma:ṣtaR** *n.*	استاد	उस्ताद, गुरु, अध्यापक	master
ماصٹرمو	**ma:ṣtaRmo** *n.*	استانی	अध्यापिका	lady teacher
ماف تِھس	**ma:f$\underline{t}^{h}$is** *n.*	معاف کرنا	क्षमा करना	forgive
مِپ سَت	**mipsa$\underline{t}$** *n.*	خونی	खूनी	murderer
مِپ صوک	**mipṣok** *n.*	پلک	पलक	eye-lid

1	2	3	4	5
متک چھنیس	**miṯikčinis** *v.*	ختنہ کرنا ۔ سنّت کرنا	सुन्नत करना	circumcise
متھائی	**mit^{h}a:y** *n.*	میٹھا	मीठा	sweet
مرگوس بُس	**miRgo:sibus** *v.*	انکار کرنا	इनकार करना	refuse
مکس ما	**miksma** *n.*	بھوکن	भौंह	eye brow
مِل	**mil** *n.*	میل	मील	mile
ملق تِھس	**milaqṯ^{h}is** *v.*	مدد کرنا	मदद करना	help
مِنِس	**minis** *v.*	مرنا	मरना	to die
منٹھابیژس	**mint^{h}a:bižis** *v.*	پکڑنا	पकड़ना	catch (birds)
میٹ دِس	**mt:tḏis** *v.*	مالش کرنا	मालिश करना	massage
مشارِس	**muša:Ris** *v.*	ملنا ۔ ملانا	मिलना, मिलाना	mix
مُش دِس	**mušizis** *v. n.*	ملنا	मिलना	meet (some one) meeting
مشکل	**muškil** *adj.*	مشکل ۔ کٹھن	कठिन	difficult

1	2	3	4	5
مُگرُ	**muguR** *n.*	کٹورا	कटोरा	bowl
مُلیُ	**muli** *n.*	مولی	मूली	radish
مل ٹپُ	**multup** *n.*	مٹھی	मुट्ठी	fist
منی بُس	**munibus** *v.*	بے ہوش ہونا	बेहोश होना, अचेत होना	swoon, faint
موچِھس	**mu:čis** *v.*	چھوڑنا	छोड़ना	leave
موژِ	**mu:ži** *v.*	چوہا	चूहा	mouse
موس	**mu:s** *n.*	مہینہ	महीना	month
موس پھٹ رِس	**mu:ṣp^{h}a$\underline{t}$Ris** *v.*	ترجمہ کرنا	अनुवाद करना	translate
مولو	**mu:lo** *n.*	ضرب۔ مُکّا۔ گھونسہ	प्रहार	blow
مولو	**mu:lo** *n.*	شلغم	शलगम	turnip
مومو	**mu:mo** *n.*	ماموں۔ پھوپھا	मामा, फूफा	mother's brothar, father's sister's husband

1	2	3	4	5
مونِس	**mu:nis** *v.*	دودھ سے ملائی اُتارنا	दूध सै मलाई काछना	skim (take off cream)
مو	**mo** *pro.*	میں	मैं	I
موتِک	**motik** *n.*	موتی	मोती	pearl
موتِکا کرم تھِس پا	**motika:kRumt^{h}ispa** *n.*	جوہری	जौहरी	jeweller
پچھاپچھی	**močči** *n.*	موچی	मोची	cobbler
مورِینگ مو	**moRgyaŋmo** *n.*	بیوہ	विधवा	widow
موزِ	**mozi** *n.*	گندھک	गन्धक	sulphur
مولے	**mole** *n.*	بھتیجی ۔ بیٹی ۔ لڑکی	पुत्री, लड़की	brother's daughter, daughter, girl
مونگ پھلی	**moŋphali** *n.*	مونگ پھلی	मूँगफली	groundnut
موس	**mo:s** *n.*	گوشت	मांस	meat, flesh
موس رِکِنا رِس پا	**mo:sRikina:Rispa** *n.*	قصائی	कसाई	butcher
مت	**met** *n.*	چھاچھ	मट्ठा, मही	buttermilk

1	2	3	4	5
میلپ	**melap** *n.*	شعلہ	ज्वाला	flame
میلن	**melen** *n.*	دبانے والا آلہ	क्लिप	clip
میل چھور	**melčoR** *n.*	آرتی	आरती	lamp worship
میل چھپس	**melčeps** *n.*	جگنو	जुगनू	firefly
ممبر	**membeR** *n.*	رکن۔ ممبر	सदस्य	member
مے تر	**me:t̲aR** *n.*	مہتر	मेहतर	sweeper
مینگَ	**meŋga** *adj.*	مہنگا	महँगा	costly
نَ	**na**	نہیں	नहीं	not
نت پَ	**nat̲pa** *n.*	بیماری	रोग	disease
نت میت	**nat̲met̲** *adj.*	تندرست	तन्दुरुस्त, स्वस्थ	healthy
نَخَلِس	**nax̣alis** *v.*	پانی کھینچنا	पानी खींचना	draw (water)
نَخَلے اُس	**nax̣aleus** *v.*	بچانا	बचाना, रक्षा करना	defend

1	2	3	4	5
نخاسس	**naxa:sis** *v.*	۱۔ اٹھنا (۲) ظاہر کرنا	1. उठना 2. पकट होना	1. appear 2. rise
نرجن	**naRjan** *n.*	گیہوں	गेहूँ	wheat
نشس	**našis** *v.*	ہارنا ۔ کھونا	हारना, खोना	lose
نفرت تھس	**nafRatt^his** *v.*	۱۔ ناپسند کرنا (۲) نفرت کرنا	1. नापसंद करना 2. घृणा करना	1. disllke 2. hate
نقس پشائس	**naqspišayis** *v.*	زیادہ تکلیف دینا	घोर कष्ट देना	torture
نم ریل	**namR:el** *n.*	ہوائی جہاز	वायुयान, हवाई जहज्	aeroplane
نمس کیون	**namskyon** *n.*	فالج	लकवा, पक्षाघात	Paralysis
ننگ میت کنگ میت	**naŋmetkaŋmet** *n.*	قبائلی لوگ	जनजाति	tribal people
نکابس	**na:bus** *v.*	ناکامیاب ہونا	असफल होना	fail
نابت	**na:bet** *adv.*	بغیر ۔ بنا	विना	without
ناپقو	**na:paqo** *adj.*	کچّا	कच्चा	raw

1	2	3	4	5
نارو	**naRo** *n.*	پتھر	पत्थर	stone, rock
نازر	**na:ziR** *n.*	قربان گاہ	वेदी	altar
ناژس	**na:žis** *v.*	گرنا - پڑنا	गिरना, पड़ना	fall away
نِس	**nis** *v.*	دبانا	दबाना	strain, press
نُ	**nu** *adj.*	نو	नौ	nine
نُپ	**nup** *n.*	مغرب	पश्चिम	west
نص	**nuṣ** *n.*	بہو	बहू, पुत्रवधू	daughter-in-law
نُفُس	**nufus** *n.*	پہنچ	पहुँच, आगमन	arriving
نُفُ	**nufo** *v.*	پہنچنا	पहुँचना	arrive
نوبِ	**nu:bi** *v.*	ڈوبنا	डूबना	to sink
نوتُ	**nu:t̲o** *n.*	ناک	नाक	nose
نوتس کھر	**nu:t̲osKʰoR** *n.*	ناک کا چھید - نتھنا	नाक का छेद; नथुना	nostril

1	2	3	4	5
نوٹِس	**nu:tis** *v.*	غائب ہونا	गायब होना	disappear
نوٹس	**nu:t:s** *n.*	ناچ	नाच	dancing
نونو	**nu:no** *adj.*	ننگا	नंगा	naked
نُرو	**noRo** *n.*	اچھا۔ عزّت دار	अच्छा, इज्जतदार, आदरणीय	good
نرِوبس	**noRobus** *v.*	بیماری سے چنگا پانا۔ شفا پانا	बीमारी से चंगा होना	get well, (from illness) recover
نروتھِس	**noRot̲ʰis** *v.*	بچانا	बचाना	protect
نروچھو	**noRočo** *n.*	لوٹ کا مال	लूट का माल	booty
نروچھوشکنش	**noRočoši:kneš** *n.*	رحم	दया	pity
نروژق	**noRožaq** *n.*	تیوہار۔ عید	त्योहार	festival
نرومل سا	**noRomalsa** *n.*	مقدس جگہ	पवित्र स्थान	holy place
نلو	**nolo** *n.*	ماتھا	ललाट	forehead
نزا	**neza** *n.*	بھالا۔ نیزہ	भाला	spear

1	2	3	4	5
نش	**neš**	نہیں	नहीं	not
نشک	**neš.k** *n.*	تعجب خیز چیز	विचित्र वस्तु, आश्चर्य	wonder
نش تھو	**nešṯʰo** *conj.*	دو میں ایک	दो में एक	either, if not
نشوِ	**nešvi** *n.*	بھوک کی کمی	1. अपच 2. भूख को कमी	1. indigestion 2. no hungry
نے بَیِس	**ne:bayis** *v.*	ٹھکانا	टिकाना	lean (against something)
نیر	**ne:R** *n.*	قلعہ ۔ محل	गढ़, महल	fort, palace
نے رِ	**ne:Ri** *n.*	ناخن	नाखून	nail
نے شک تھِس	**ne:šikṯʰis** *v.*	بے عزّت کرنا	अपमानित करना	insult
نے شو	**ne:šu** *p. p.*	سوائے	सिवाय, अतिरिक्ष	except
نِیو	**nyo** *adj.*	تازہ	ताज़ा	fresh
نیوتھِس	**nyoṯʰis** *v.*	تازہ کرنا	ताज़ करना, ताज़ा	refresh

1	2	3	4	5
نرمو	ŋaRmo *adj.*	میٹھا	मीठा	sweet
نِرِپ	ŋiRip *n.*	چھتری	छाता	umbrella
نِرِنگ	ŋiRiŋ *n.*	دوست	मित्र, दोस्त	friend
نرمَ	ŋiRma *n.*	مرچ	मिरचा	chilly
نِزگِرا	ŋizgRa *n.*	خراٹا	खर्राटा	snore
نِزگراتھِس	ŋizgRa:t̠ʰis *v.*	خراٹا مارنا	खर्राटा लेना	snore
نِس اِس	ŋisyis *v.*	بیٹھے بیٹھے سونا	बैठेबैठे सोना, बात करते करते सो जाना	sleep by sitting or start sleeping when talking
نِلی شِض	ŋiliẓis *v.*	چھپنا	छिपना	hide (oneself)
نِی دِس	ŋi:d̠is *v.*	پیاسا ہونا	प्यासा होना	to be thirsty
نی لو	ŋi:lo *adj.*	نیلا	नीला	blue
نی ئین تِھِس	ŋi:nt̠ʰis *v.*	گھاس پھوس کھود کر الگ کرنا	निराना	weed (remove weeds)

1	2	3	4	5
نیو	**ŋya** *n.*	مچھلی	मछली	fish
نیوچل بِشِس	**ŋyacel bišis** *v.*	جال پھینکنا	जाल फेंकना	set (a trap
نیوگ زار	**ŋyagzaR** *n.*	کِرن	किरण	ray
نیال باچن	**ŋyalbacen** *n.*	غریب	गरीब	poor
نیانخالِس	**ŋyanaxalis** *v.*	مچھلی مارنا	मछली मारना	to fish
			सरसों	mustard
نیونگ اِس کر	**ŋyu:ŋskaR** *n.*	سرسوں	मूँड़ना, दाढ़ी बनाना	save, cut with scissors, cut (hair), cutting, trim
نیوٹِس	**ŋyutis** *v.*	مونڈنا۔داڑھی بنانا۔خط بنوانا		
نیوٹس لق چھکس	**ŋyutis laqčuks** *n.*	ایک درخت کا نام	एक वृक्ष विशेष का नाम	name of a tree
وا	**va** *n.*	پانی	पानी	water
وزیر	**vazi:R** *n.*	وزیر	मंत्री	minister
وکیل	**vaki:l** *n.*	وکیل ۔	वकील	lawyer

1	2	3	4	5
دلِ ژرس	**valižis** *v.*	اُترنا	उतरना	descend
واچھس	**va:čis** *v.*	نہانا	नहाना	bathe
وادِس	**va:d̲is** *v.*	سینچنا	सींचना	irrigate
وار	**va:R** *n.*	پیٹ	पेट	stomach, belly
وارچھرِس	**va:Rač^{h}iRis** *v.*	بھگونا	भिगोना	soak
وازا	**va:za** *n.*	باورچی	रसोइया	cook
واسکٹ	**va:skat** *n.*	سایا ۔ لہنگا	साया	petticoat
واسنا	**va:sna** *n.*	بھنور ۔ گرداب	भंवर	whirpool
ہتی رااِس کِس پا	**hat̲iRa:skispa** *n.*	نجومی ۔ جیوتشی	ज्योतिषी	astrologer, palmist
(ہٹ) بٹااِس	**(hat̲)batayis** *v.*	ہاتھ ہلانا	हाथ हिलाना	wave (the hand)
ہٹ مٹ تھِس	**hat̲matt̲^{h}is** *v.*	خدمت کرنا	सेवा करना	serve (a master)
ہٹ را	**hat̲Ra** *n.*	خطرہ	खतरा	danger

1	2	3	4	5
ہٹی پا	**hati:pa** *n.*	دُکاندار	दूकानदार	shopkeeper
ہرنگ	**haRaŋ** *n.*	مرکز	केन्द्र	centre
ہرانگ گلِ	**haRa:ŋoguli** *n.*	چھوٹی انگلی کے بعد والی انگلی	आनामिका	second finger
ہرانگ پر	**haRa:ŋpoR** *pp.*	بیچ میں	बीच में	in between
ہری دو	**haRi:do** *adj.*	بھیگا	भीगा	wet
ہست بُس	**hasatbus** *v.*	عزّت کرنا	आदर करना	respect
ہق	**haq** *n.*	سچائی	सचाई, सत्य	truth
ہلس تھس	**halast^h^is** *v.*	للچانا	ललचाना	tempt
ہلتی	**halti** *adj.n.*	غلط ۔ غلطی	गलत, गलती	wrong
ہَل دُورُو	**haldu:ro** *n.*	یرقان	कंवल रोग	jaundice
ہَل دُورو	**haldu:Ro** *adj.*	نیلا	नीला	blue

1	2	3	4	5
ہمباتِھس	**hambaṯʰis** *v.*	ہمت کرنا	साहस करना	dare (risk doing something)
ہملاتِھس	**hamla:ṯʰis** *v.*	چھاپہ مارنا۔ حملہ کرنا۔ دھاوا بولنا	हमला करना, धावा करना, छापर मारना	raid, attack
ہن تاگائک	**hanṯagayk** *adj.*	بہت	बहुत	many
ہن دنگ	**handaŋ** *n.*	گونگا	गूँगा	dumb
ہنگ	**haŋ**	ہاں	हाँ	yes
ہنگ سِں بُس	**haŋsibus** *v.*	ہانپنا	हाँफना	pant
ہیال	**haya:l** *n.*	خیال	विचार, ख्याल	idea
ہاپس دِسں	**ha:psdis** *v.*	جوڑ لگانا	जोड़ लगाना, पैबंद लगाना	patch (cloth)
ہاٹُ بار	**ha:ṯuba:R** *p.*	سامنے	सामने	before
ہادک	**ha:dek** *n.*	ٹھیکا	ठीका	contract
ہازس	**ha:zis** *v.*	ہنسنا	हँसना	laugh

1	2	3	4	5
ہاس	**ha:s** *n.*	گھاٹی ۔ وادی	घाटी	valley
ہاںسِ بُس	**ha:ŋsibus** *v.*	کانپنا	काँपना	shiver
ہائس	**ha:yis** *v.*	جمائی لینا	जमुहाई, जम्हाई	yawn
ہیِسِس	**hisis** *n.*	دمّہ	दमा	asthma
ہِسِس	**hisis** *n.*	شور	शोर	noise
ہلِنگ	**hiliŋ** *n.*	اعتراض	एतराज, विरोध	protest
ہرارِس	**haRa:Ris** *v.*	(۱) پیسنا ۔ سفوف کرنا (۲) دھڑام سے گر پڑنا	1. बुकना 2. पीसना	1. collapse 2. pulverize
ہکوچنِس	**hukučuŋis** *v.*	ہچکی آنا	हिचकी आना	hiccup
حکومت	**hukumat** *n.*	سرکار	सरकार, शासन	government, reign
حکومت تھِس	**hukumattʰis** *v.*	حکومت کرنا	शासन करना	to rule
ہوہونگ تھِس	**huhuŋtʰis** *v.*	گنگنانا	गुनगुनाना	hum (with mouth closed)
ہوپوپو	**hu:pupu** *n.*	اُلّو	उल्लू	owl

1	2	3	4	5
ہون تِھس	**hu:nna:t̲ʰis** *v.*	چُپ یا خاموش رہنا	चुप या शांत रहना	to keep silent
ہو	**ho** *n.*	دِل	दिल, हृदय	bosom, heart
ہوپِس	**hopyis** *v.*	ڈکارنا	डकारना	belch
ہوٹ روبس	**hotRobus** *v.*	نا امید ہونا	निराश होना	dispair
ہدا اِس کل تھِس	**hod̲a:skalt̲ʰis** *v.*	دینا	देना	offer (something to somebody)
ہدانِش	**hod̲a:neš** *n.*	دھریہ ۔ ملحد ۔ کافر	नास्तिक	atheist
ہُڈِس	**hod̲is** *v.*	ہمدردی کرنا	हमदर्दी करना, सहानुभूति दिखाना	sympathise
ہور	**hoR** *pp.*	۱۔ کا (۲) میں (۳) سے	1. का 2. में 3. से	1. of 2. in 3. from
ہوژنو	**hožono** *adv.*	تب	तब	then
ہوس بگ اس نخالِس	**hosbugsnaẋalis** *v.*	آہیں بھرنا	आह भरना	sigh
ہشو	**hošo** *n.*	مہمان	मेहमान, अतिथि	guest
ہشیار	**hošya:R** *adj.*	تیز	तेज़	smart

1	2	3	4	5
هصونوشِشار	**hosonoš'ša:R** *adv.*	اوپر کی طرف	ऊपर की ओर	upwards
ہُکاٹِس	**hok^{h}ətis** *n.*	دل کی دھڑکن	हृदय गति, दिल की धड़कन	heart beat
ہولا	**hola** *n.*	دلچسپ	दिलचस्प, रुचिपूर्ण	interesting
ہوموس پیاس	**homospya:s** *adv. conj.*	ایسا۔ اس لئے	ऐसा, इसलिए	so
ہمبو	**hombu** *adj.*	گہرا	गहरा	deep
ہوناتُ	**hona:to** *conj.*	نہیں تو	नहीं तो	otherwise
ہونارو	**hona:Ro** *adj.*	مند ۔ دھیما	मन्द, धीमा	dull
ہونِش	**honeš** *adj.*	ڈرپوک ۔ بودا ۔ شرمیلا	डरपोक	timid
ہوبتو	**ho:beto** *adv.*	اب تک	अब तक	still, yet
ہوبتوگا	**ho:betoga** *conj.*	(۱) اس لئے (۲) لیکن	1. इसलिए, 2. किन्तु	1. therefore 2. but
ہوٹروبُس	**ho:tRobus** *v.*	ناامید ہونا	निराश होना	dispair
ہوشِ بُنگ	**ho:šibuŋ** *p. p.*	تک	तक	till

1	2	3	4	5
ہولِتھِس	**ho:lit̲^{h}is** *v.*	ڈھیلا ہونا	ढीला होना	become loose
ہومو	**ho:mo** *pr.*	یہ	यह	this
ہوموچھک	**ho:močok** *pr.*	یہ - اِن	ये, इन	these
ہومورنَ	**ho:moRno** *pp.*	سے	से	from
ہوموژ	**ho:mo:ži** *adv.*	یہاں	यहाँ	here
ہونا تر	**ho:na:t̲o** *adv.*	نہیں تو	नहीं तो, अन्यथा	otherwise
ہوندِی فِری	**ho:nd̲ifaRi**	یہاں - وہاں	यहाँ, वहाँ	here and there
ہکمت	**hekmat̲** *n.*	ہمت	साहस	courage
ہیکپو	**he:kpo** *conj.*	اگرچہ	यद्यपि	although
ہیک پوتَ	**he:kpokt̲a** *adv.*	اس طرح	इस तरह	thus
ہیابِتھِس	**hya:bit̲^{h}is** *v.*	پنکھا کرنا	पंखा करना	fan

1	2	3	4	5
ہیاچھتِ تھس	**hya:č^{h}atit^{h}is**	رگڑ کر چمکانا	रगड़ कर चमकाना	scour (wash with abrasive)
ہیاسِ بُس	**hya:sibus** *v.*	کھجلانا	खुजलाना	itch
ہیانگ سِ بُس	**hya:ŋsibus** *v.*	سب سے پہلے جانا	सबसे पहले जाना	going in first
ہیانگ اسپاتھس	**hya:ŋspat^{h}is** *v.*	کھیلنا	खेलना	to play
ہیوہن دِس	**hyuhyudis** *v.*	(ہونٹوں سے) سیٹی بجانا	मुंह से सीटी बजाना	to whistle (by the lips)
ہِ یے اِبُس	**hye:ybus** *v.*	کھجلانا	खुजलाना	itch
یا	**ya** *conj.*	یا	या	or
یتو	**yato** *n.*	دوست ۔ پیارا	मित्र (बुद्धधर्म का)	friend, dear
یاری	**yaRi** *adv.*	سامنے	सामने	forward, front
یاایر	**yaRi:R** *adv.*	سامنے	सामने	before, in front of
یرے رے اِس	**yaRi:Reyis** *v.*	پہنچ	पहुँच	approach (come near)

1	2	3	4	5
یری پھٹر	yaRi:RpʰutuR	آگے پیچھے	आगे पीछे	backwards and forwards
ینگ مو	yaŋmo *adj.*	ہلکا (رنگ)	हलका	light (colour)
یاربو	ya:Rbo *adv.*	پہلے ہی	पहले ही	already
یونو	yu:no *n.*	سردی ۔ جاڑا	सरदी, जाड़ा, शीत	winter
یونگ	yu:ŋ *n.*	ہلدی	हल्दी	turmeric
یون پا	yo:npa *adj.*	بایاں	बाँया	left
اے	ye *inter.*	کیا	क्या	what
ایل دق	yeldaq *n.*	شاخ ۔ ڈالی	शाखा, डाल	branch
اے رَ	ye:Ra *inter.*	کیوں	क्यों	why